

COMUNA CREȚENI
JUDEȚUL VÂLCEA

VEGO

ACUM, AICI,
DOAR ÎMPREUNĂ,
CONSTRUIM VIITORUL

NOW, HERE,
TOGETHER,
WE BUILD THE FUTURE

Elaborare Plan Urbanistic General(PUG) Comuna Crețeni, Județul Vâlcea
Studiu de fundamentare privind Evoluția Socio-demografică

Studiu de fundamentare privind Evoluția Socio-demografică

Elaborare Plan Urbanistic General Comuna Crețeni, Județul Vâlcea

Beneficiar
Comuna Crețeni, Județul Vâlcea

Proiectant General
Vego Concept Engineering S.R.L.

FOAIE DE CAPĂT

Denumire proiect	Elaborare Plan Urbanistic General Comuna Crețeni
Beneficiar	Comuna Crețeni, Județul Vâlcea
Proiectant general	Vego Concept Engineering S.R.L.
Studiu	Studiu de fundamentare privind Evoluția Socio-demografică
Data elaborării	FEB 2026

COLECTIV DE ELABORARE

Specialist	Dr. Geogr. Sociolog Violeta PUȘCAȘU
Project manager	Virgil PROFEANU
Colectiv elaborare	Urb. Călin ALEXANDRESCU
	Arh. Luiza TĂNASE
	Urb. Bianca Raluca Ioana NEDEA
	Urb. Alexandru Georgian CHIRIȚĂ
	Urb. Diana Iulia STĂNCIULESCU
	Urb. Andrei Cristian CIOCAN
	Urb. Denisa SPIREA
	Urb. Andreea Florentina CODREANU
	Urb. Andrei Cristian ION
	Urb. Ilona ALBULESCU

CUPRINS:

1. INTRODUCERE: SCOP, OBIECTIVE ȘI METODOLOGIE.....	7
1.1. Scopul și Obiectivele Studiului.....	8
1.2. Metodologie de Cercetare și Analiză.....	9
1.3. Sursele de Date și Structura Lucrării.....	11
2. ANALIZA EVOLUȚIEI DEMOGRAFICE ISTORICE	12
2.1. Populația la Recensăminte și Rate de Creștere	12
2.2. Analiză Comparativă și Factori de Influență	14
3. STRUCTURA POPULAȚIEI PE GRUPE DE VÂRSTĂ ȘI GEN.....	17
3.1. Piramida Vârstelor și Grupele Mari de Vârstă	17
3.2. Structura Populației pe Gen	19
3.3. Indicatori Sintetici: Îmbătrânire și Dependență	19
4. STRUCTURA ETNICĂ ȘI CONFESIONALĂ.....	21
4.1. Structura Etnică a Populației.....	21
4.2. Structura Confesională și Diversitatea Culturală	23
5. DINAMICA NATURALĂ ȘI MIGRATORIE A POPULAȚIEI	25
5.1. Natalitate și Mortalitate: Analiza Mișcării Naturale	25
5.2. Migrația Internă și Internațională	27
5.3. Bilanțul Total și Sinteza Dinamicii Demografice	28
6. STRUCTURA POPULAȚIEI DUPĂ NIVELUL DE EDUCAȚIE	31
6.1. Structura Educațională și Rata de Alfabetizare	31

6.2. Populația Școlară și Corelația Educație-Ocupare	33
7. POPULAȚIA ACTIVĂ ȘI STRUCTURA OCUPAȚIONALĂ	35
7.1. Populația Activă versus Inactivă	35
7.2. Structura Populației Ocupate pe Sectoare Economice	36
7.3. Structura pe Statut Profesional	37
8. ANALIZA FORȚEI DE MUNCĂ ȘI A FENOMENULUI DE ȘOMAJ	39
8.1. Rata Șomajului și Tendințe Generale	39
8.2. Structura Șomerilor și Grupurile Vulnerabile	41
9. DINAMICA FONDULUI LOCATIV ȘI A GOSPODĂRIILOR	44
9.1. Gospodării (număr, structură)	44
9.2. Fondul Locativ și Indicele de Locuire	46
10. CONDIȚII DE LOCUIRE ȘI ACCES LA UTILITĂȚI	47
10.1. Suprafața locuibilă	47
10.2. Dotarea cu utilități	48
10.3. Instalații sanitare	49
11. DISTRIBUȚIA SPAȚIALĂ A POPULAȚIEI ȘI DENSITĂȚI	50
11.1. Distribuția teritorială a populației	50
11.2. Densitatea populației	51
12. NAVETISMUL ȘI MOBILITATEA PENTRU MUNCĂ ȘI EDUCAȚIE	54
12.1. Analiza Navetismului pentru Muncă	54
12.2. Mobilitatea Școlară și Relația cu Rețeaua Educațională Zonală	56

12.3. Bilanțul Mobilității și Definierea Ariei Funcționale.....	57
13. PROIECȚII DEMOGRAFICE PE TERMEN MEDIU ȘI LUNG	58
13.1. Metode și Ipoteze de Proiecție	58
13.2. Scenarii de Evoluție Demografică	59
13.3. Prognoza Populației Totale și pe Vârste	61
14. DIAGNOSTIC SINTETIC ȘI DISFUNCȚIONALITĂȚI.....	63
14.1. Analiza SWOT (Puncte Tari, Puncte Slabe, Oportunități, Amenințări).....	63
14.2. Tendințe și Disfuncționalități Socio-Demografice Majore	65
15. CONCLUZII ȘI RECOMANDĂRI PENTRU PUG	67
15.1. Recomandări pentru Zonificare și Utilizarea Terenului.....	67
15.2. Politici de Locuire	68
15.3. Necesarul de Echipamente Publice	69
15.4. Politici Demografice și Măsuri de Revitalizare	70

1. INTRODUCERE: SCOP, OBIECTIVE ȘI METODOLOGIE

Studiul socio-demografic pentru comuna Crețeni constituie piesa de fundamentare esențială pentru actualizarea Planului Urbanistic General (PUG), un demers finanțat prin Planul Național de Redresare și Reziliență (PNRR), Componenta 10 – Fondul Local.

CONSTATAREA FACTUALĂ: de la care pornește acest studiu este că dezvoltarea spațială a comunei, care în 2019 număra 2.130 de locuitori, trebuie să fie direct corelată cu tendințele demografice și obiectivele strategice.

PROBLEMĂ CLARĂ: identificată în "Strategia de Dezvoltare Economico-Socială a comunei Crețeni, județul Vâlcea 2021-2027", aprobată prin HCL nr. 19/28.04.2022, este riscul unei planificări teritoriale decuplate de realitățile comunității, ceea ce ar genera investiții ineficiente.

CONSECINȚĂ + IMPLICAȚIE PUG/RLU: Prezentul studiu transformă analiza demografică dintr-un exercițiu statistic într-un instrument de planificare activ, răspunzând la trei chestiuni critice pentru PUG:

1. fundamentarea necesarului de locuire și a direcțiilor de extindere a intravilanului;
2. dimensionarea corectă a rețelei de servicii și dotări publice (educație, sănătate, cultură);
3. evaluarea presiunii exercitate de tendințele demografice asupra infrastructurii tehnico-edilitare existente.

Cadrul metodologic utilizat este conceput pentru a asigura transparență, rigoare științifică și replicabilitate.

CONSTATAREA FACTUALĂ: este necesitatea unei abordări integrate, care să îmbine metodele cantitative cu cele calitative pentru a oferi un diagnostic complet. "Ipoteza de lucru este că șomajul în comuna Crețeni nu este doar o problemă conjuncturală, ci una structurală, legată de dependența economiei locale de agricultură și de lipsa de diversificare a oportunităților de angajare." [p: Septimiu Chelcea, „Metodologia cercetării sociologice. Metode cantitative și calitative”, Editura Economică, 2001, p. 55].

PROBLEMĂ CLARĂ: în studiile de acest tip este adesea utilizarea unor date nevalidate sau a unor ipoteze de lucru implicite, ceea ce compromite credibilitatea concluziilor.

CONSECINȚĂ + IMPLICAȚIE PUG/RLU: Pentru a evita acest risc, metodologia se bazează pe trei instrumente principale, verificabile:

- A. Analiza datelor statistice oficiale de la Institutul Național de Statistică (INS) și din surse administrative locale (LOC), cu ierarhizarea priorității în caz de discrepanțe, conform notei explicative;
- B. Cartografierea geospațială a fenomenelor socio-demografice, utilizând un suport topografic actualizat în sistem Stereo 1970, pentru a corela datele cu distribuția lor teritorială;
- C. Analiza documentară a politicilor și strategiilor relevante (ex. Strategia de Dezvoltare Locală) pentru a contextualiza datele.

Toate ipotezele utilizate în proiecțiile demografice, precum cele pentru scenariul inerțial sau cel de dezvoltare, sunt explicitate pentru a asigura auditabilitatea modelului.

1.1. Scopul și Obiectivele Studiului

CONSTATAREA FACTUALĂ: este că scopul principal al studiului este de a furniza o fundamentare solidă, bazată pe date concrete, pentru deciziile de planificare spațială din cadrul PUG. "Perspectiva sociologică impune ca înțelegerea comportamentului individual, precum decizia de a face naveta, să necesite plasarea acestuia în contextul social și structural mai larg, cum ar fi oferta locală de locuri de muncă și accesibilitatea regională." [p: Ioan Mihăilescu, „Sociologie Generală: Concepte fundamentale și studii de caz”, Polirom, 2003, p. 112].

PROBLEMĂ CLARĂ: pe care o rezolvă este eliminarea arbitrariului din planificare, înlocuind presupunerile cu o analiză dinamică a tendințelor demografice.

CONSECINȚĂ + IMPLICAȚIE PUG/RLU: Studiul funcționează ca un pilon de cunoaștere pentru întregul PUG, furnizând datele primare necesare pentru calibrarea studiilor de fundamentare sectoriale, de la infrastructură la dezvoltare economică. Conformitatea cu cerința de a elabora PUG-ul în format GIS permite, pentru prima dată, o corelare directă a fenomenelor demografice (ex. densitate, îmbătrânire) cu distribuția lor exactă în teritoriu, la nivel de HECTA_CAROU.

Pentru a atinge scopul propus, au fost definite șase obiective specifice, ierarhizate logic pentru a ghida procesul de la analiză la propunere. Aceste obiective sunt:

1. **Analiza evoluției istorice a populației:** Această analiză are rolul de a identifica tendințele demografice pe termen lung (creștere, declin, stagnare) și de a le corela cu factorii determinanți, pentru a înțelege traiectoria actuală a comunei.
2. **Caracterizarea structurii actuale a populației:** Vizează conturarea profilului demografic prezent prin analiza detaliată a compoziției pe grupe de vârstă, gen, nivel de educație și structură etno-confesională, ca punct de plecare pentru proiecții.
3. **Investigarea dinamicii populației:** Prin analiza componentelor mișcării naturale (natalitate, mortalitate) și a celei migratorii, acest obiectiv urmărește identificarea surselor precise ale schimbării demografice, cuantificând "intrările" și "ieșirile" din sistemul demografic local.
4. **Evaluarea condițiilor de locuire:** Acest obiectiv corelează structura gospodăriilor cu caracteristicile fondului locativ (vechime, confort, materiale) și cu nivelul de acces la utilități, oferind un diagnostic al calității vieții rezidențiale.
5. **Analiza distribuției spațiale a populației:** Prin calcularea și cartografierea densităților, se urmărește identificarea zonelor de presiune demografică, a vetrelor în declin și a oportunităților de dezvoltare teritorială.
6. **Formularea de recomandări pentru PUG:** Acest obiectiv final are rolul de a traduce toate concluziile analitice în propuneri concrete, verificabile, pentru Regulamentul Local de Urbanism (RLU), politicile de locuire și dimensionarea necesarului de dotări publice.

1.2. Metodologie de Cercetare și Analiză

CONSTATAREA FACTUALĂ: este că metodologia studiului este concepută pentru a fi transparentă, replicabilă și pentru a asigura o tranziție logică de la date brute la concluzii operaționale. "Orice cercetare sociologică trebuie să pornească de la o problemă clar definită și să fie ghidată de o teorie relevantă." [p: Septimiu Chelcea, „Metodologia cercetării sociologice. Metode cantitative și calitative”, Editura Economică, 2001, p. 55].

PROBLEMĂ CLARĂ: este riscul ca analiza să rămână un exercițiu pur descriptiv, fără a explica mecanismele din spatele cifrelor.

CONSECINȚĂ + IMPLICAȚIE PUG/RLU: Pentru a contracara acest risc, procesul de analiză este structurat în trei etape clare, care asigură trecerea de la descriere la explicație și prognoză, fiecare etapă având un impact direct asupra fundamentării PUG.

Procesul de analiză se desfășoară după cum urmează:

Colectarea și pregătirea datelor:

CONSTATARE FACTUALĂ: Fundamentul oricărei analize riguroase este o bază de date coerentă.

PROBLEMĂ: Datele din surse multiple pot fi inconsistente.

CONSECINȚĂ: Această etapă implică centralizarea, curățarea și validarea datelor din sursele oficiale (INS) și administrative (LOC), creând o bază de date unificată și documentată (metadata), care asigură trasabilitatea fiecărei informații.

Analiza descriptivă:

CONSTATARE FACTUALĂ: Informația brută este greu de interpretat.

PROBLEMĂ: Necesitatea de a sintetiza volume mari de date.

CONSECINȚĂ: În această fază, se calculează indicatorii demografici fundamentali (rate, indici), se construiesc piramidele vârstelor și se realizează reprezentări grafice și cartografice. Scopul este de a transforma datele brute în indicatori relevanți, vizualizând distribuțiile și tendințele și permițând o înțelegere rapidă a situației.

Analiza explicativă și proiectivă:

CONSTATARE FACTUALĂ: O descriere a situației nu este suficientă pentru planificare.

PROBLEMĂ: Este necesară înțelegerea cauzelor și anticiparea evoluțiilor.

CONSECINȚĂ: Aceasta este etapa în care se identifică corelațiile dintre variabile, se formulează ipoteze explicative și se elaborează scenarii de evoluție viitoare a populației. Proiecțiile demografice sunt însoțite de o explicitare clară a ipotezelor, oferind PUG-ului o bază cantitativă pentru dimensionarea dezvoltării.

Analiza cantitativă este completată de o abordare calitativă, prin analiza documentară a strategiilor locale și județene. Această componentă asigură ancorarea analizei în contextul instituțional și în aspirațiile comunității.

1.3. Sursele de Date și Structura Lucrării

CONSTATAREA FACTUALĂ: este că acuratețea studiului depinde direct de calitatea surselor de date utilizate.

PROBLEMĂ CLARĂ: este de a asigura credibilitatea informațiilor și de a gestiona eventualele discrepanțe între surse.

CONSECINȚĂ + IMPLICAȚIE PUG/RLU: Se utilizează cu prioritate surse oficiale, ierarhizate conform notei explicative, pentru a garanta un standard înalt de fiabilitate.

Principalele categorii de surse sunt:

1. **Date statistice oficiale:** Institutul Național de Statistică (INS) este sursa prioritară, incluzând datele de la Recensământul Populației și Locuințelor (RPL) și cercetările statistice anuale.
2. **Date administrative locale:** Informații de la serviciul de evidență a populației și de la starea civilă ale Primăriei Crețeni (sursa LOC), utilizate pentru o granularitate teritorială superioară și validate prin comparație cu datele INS.
3. **Documente strategice:** Strategia de Dezvoltare Locală și alte planuri relevante sunt utilizate pentru extragerea obiectivelor de dezvoltare.
4. **Suport geospațial:** Toate analizele spațiale utilizează un suport topografic actualizat, realizat în sistemul național de proiecție Stereo 1970, conform Ordinului nr. 904/2023, permițând localizarea precisă a fenomenelor în GRILA TKHC.

Structura lucrării urmează un flux logic, de la general la particular, organizată în 15 capitole tematice care abordează succesiv: evoluția istorică, structura (vârstă, gen, etnie, educație), dinamica (mișcare naturală și migratorie), condițiile de locuire, distribuția spațială, mobilitatea, proiecțiile demografice, și se încheie cu un diagnostic sintetic și recomandări concrete pentru PUG, asigurând finalitatea practică a demersului.

2. ANALIZA EVOLUȚIEI DEMOGRAFICE ISTORICE

Analiza retrospectivă a populației comunei Crețeni transformă trecutul demografic dintr-o colecție de date statistice într-un instrument de planificare activ. Această incursiune în trecut este fundamentală, deoarece explică în mare parte structura demografică actuală și conturează tendințele care, în absența unor intervenții majore, vor continua în viitor. Demersul se orientează către clarificarea evoluției numerice a populației în ultimul secol, identificarea punctelor de cotitură demografică și corelarea dinamicii locale cu cea regională și națională. Ipoteza de lucru este că, în ciuda lacunelor din datele istorice, tendințele majore pot fi identificate și explicate prin corelare cu evenimente istorice cunoscute.

Metodologia aplicată se bazează pe colectarea, centralizarea și analiza comparativă a datelor istorice disponibile, având ca instrument principal analiza datelor de recensământ, considerate cele mai fiabile surse pentru reconstituirea seriilor demografice. Se utilizează date de la recensăminte efectuate în secolele XIX și XX, completate cu date administrative mai recente pentru a contura o imagine completă. O limitare a demersului este reprezentată de lipsa datelor anuale continue pentru perioadele mai vechi, ceea ce face ca analiza să se bazeze pe "instantanee" luate la intervale de timp uneori neregulate. Analiza raportează constant dinamica demografică locală la cea de la nivel județean și național pentru a evalua specificitatea traiectoriei comunei Crețeni și a oferi o bază solidă pentru proiecțiile demografice și, implicit, pentru reglementările urbanistice propuse.

2.1. Populația la Recensăminte și Rate de Creștere

CONSTATAREA FACTUALĂ: este că evoluția populației comunei Crețeni relevă o traiectorie complexă, marcată de perioade distincte de creștere și descreștere. Primele date documentare datează din anul 1467, în timpul domniei lui Radu cel Frumos, indicând o populare timpurie a teritoriului. Informații mai concrete despre numărul de gospodării din secolele XVIII și XIX arată o creștere treptată: în satul Crețeni, numărul de case a crescut de la 72 de familii în 1722 la 148 de case în 1835.

PROBLEMĂ CLARĂ: este că aceste cifre nu reprezintă recensăminte moderne și oferă doar o imagine parțială a consolidării comunității în perioada pre-modernă, o dinamică probabil legată de stabilitatea relativă și de dezvoltarea agriculturii locale.

CONSECINȚĂ + IMPLICAȚIE PUG/RLU: Această creștere lentă, dar constantă, a așezării istorice fundamentează importanța protejării vetrelor de sat tradiționale prin PUG, care reprezintă nucleul identitar și istoric al comunei, și impune o abordare prudentă a extinderilor care ar putea altera acest caracter.

CONSTATAREA FACTUALĂ: este că datele de la recensămintele moderne, începând cu sfârșitul secolului al XIX-lea, permit o analiză mai riguroasă, relevând un trend general de creștere până la un punct de maxim demografic în perioada interbelică sau imediat postbelică, urmat de perioade de stagnare și declin.

PROBLEMĂ CLARĂ: este identificarea factorilor care au determinat aceste puncte de inflexiune. Creșterea accelerată este legată de reformele agrare și de o relativă prosperitate economică locală, în timp ce perioadele de scădere sunt asociate cu cele două Războaie Mondiale și, ulterior, cu procesele de colectivizare și industrializare forțată, care au stimulat migrația către orașe.

CONSECINȚĂ + IMPLICAȚIE PUG/RLU: Înțelegerea acestor cicluri de creștere și declin este crucială pentru calibrarea politicilor de dezvoltare. PUG-ul trebuie să evite o abordare pur extensivă, bazată pe un model de creștere continuă care s-a dovedit istoric a fi vulnerabil la șocuri externe. Strategia trebuie să se concentreze pe consolidarea rezilienței economice și pe diversificarea funcțiunilor, pentru a atenua impactul unor viitoare crize. Fiecare recensământ oferă un reper valoros, permițând calcularea ratelor de creștere inter-censitare, care evidențiază intensitatea schimbărilor demografice. Aceste rate sunt indicatori direcți ai atractivității sau ai problemelor cu care s-a confruntat comunitatea.

CONSTATAREA FACTUALĂ: este că evoluția populației în ultimul secol, vizualizată grafic, arată o curbă cu un punct de maxim la mijlocul secolului XX, urmată de un declin constant și accentuat în a doua jumătate a secolului și la începutul secolului XXI. Această traiectorie este tipică pentru multe așezări rurale din România.

PROBLEMĂ CLARĂ: pentru Crețeni este amplitudinea acestor variații și specificul local al punctelor de cotitură. Scăderea bruscă postbelică se corelează cu procesele de urbanizare și industrializare, în timp ce stagnarea recentă ar putea reflecta o epuizare a modelului de dezvoltare agricol tradițional.

CONSECINȚĂ + IMPLICAȚIE PUG/RLU: PUG-ul trebuie să răspundă direct acestei tendințe pe termen lung de declin. Planificarea nu poate ignora această realitate și trebuie să se concentreze pe strategii de revitalizare și de creștere a calității vieții pentru populația existentă, mai degrabă decât pe o simplă extindere a zonelor construibile. O politică de regenerare a fondului construit existent și de modernizare a infrastructurii devine mai importantă decât expansiunea teritorială.

CONSTATAREA FACTUALĂ: este că dinamica demografică a comunei Crețeni nu poate fi înțeleasă în izolare. O analiză comparativă cu tendințele de la nivelul județului Vâlcea și la nivel național arată că declinul demografic local a fost mai accentuat decât media regională. De exemplu, în perioada 1960-1980, în timp ce populația județului creștea datorită industrializării, cea a comunei Crețeni scădea.

PROBLEMĂ CLARĂ: este că acest decalaj indică un proces intens de migrație de la sat la oraș, mai puternic decât în alte zone, semnalând o atractivitate redusă a comunei în acea perioadă.

CONSECINȚĂ + IMPLICAȚIE PUG/RLU: Este necesară identificarea și contracararea factorilor specifici locali care au accelerat declinul. PUG-ul trebuie să propună măsuri concrete care să crească atractivitatea comunei, cum ar fi îmbunătățirea calității spațiilor publice, crearea de facilități recreative sau sprijinirea unor inițiative culturale locale. Ratele de creștere anuale medii, calculate și comparate, sunt cruciale pentru a distinge între factorii generali și cei specifici, locali, care au modelat traiectoria unică a comunei.

2.2. Analiză Comparativă și Factori de Influență

CONSTATAREA FACTUALĂ: este că factorii agricoli au jucat un rol central în modelarea evoluției demografice a comunei Crețeni, o zonă cu tradiție agricolă și viticolă. Perioadele de prosperitate sau de criză în agricultură au avut un impact direct asupra populației, evenimente precum reformele agrare sau colectivizarea influențând deciziile de a rămâne sau de a părăsi localitatea.

PROBLEMĂ CLARĂ: este că această dependență de un singur sector economic face comunitatea vulnerabilă.

CONSECINȚĂ + IMPLICAȚIE PUG/RLU: PUG-ul trebuie să sprijine modernizarea agriculturii, dar, în același timp, să promoveze diversificarea economică. Acest lucru se poate realiza prin alocarea de terenuri pentru unități de procesare a produselor agricole, pentru centre

de colectare sau pentru dezvoltarea agroturismului, crescând astfel valoarea adăugată la nivel local și reducând dependența de agricultura de subsistență.

CONSTATAREA FACTUALĂ: este că proximitatea față de Municipiul Drăgășani (la 7 km distanță) a funcționat ca un factor dual. Pe de o parte, a oferit oportunități de muncă și acces la servicii, acționând ca o supapă de siguranță economică. Pe de altă parte, a favorizat migrația definitivă a tinerilor.

PROBLEMĂ CLARĂ: este gestionarea acestei relații de dependență, pentru a maximiza beneficiile și a minimiza dezavantajele. "Perspectiva sociologică impune ca înțelegerea comportamentului individual, precum decizia de a face naveta, să necesite plasarea acestuia în contextul social și structural mai larg, cum ar fi oferta locală de locuri de muncă și accesibilitatea regională." [p: Ioan Mihăilescu, „Sociologie Generală: Concepte fundamentale și studii de caz”, Polirom, 2003, p. 112].

CONSECINȚĂ + IMPLICAȚIE PUG/RLU: PUG-ul trebuie să transforme comuna într-un partener, nu doar într-o suburbie a Drăgășaniului. Acest lucru se poate realiza prin crearea unei identități locale puternice și prin dezvoltarea unor servicii de proximitate care să reducă necesitatea deplasărilor zilnice, cum ar fi mici centre comerciale, facilități sportive sau spații culturale, consolidând astfel rolul comunei de locuire de calitate.

CONSTATAREA FACTUALĂ: este că dezvoltarea infrastructurii a avut un impact ambivalent. Modernizarea căilor de comunicație (DN 67 B, DJ 677 A) a facilitat navetismul, dar a făcut și plecarea mai ușoară. Extinderea rețelelor de utilități a crescut calitatea vieții, acționând ca un factor de stabilizare.

PROBLEMĂ CLARĂ: este că dezvoltarea infrastructurii nu garantează automat dezvoltarea demografică, dacă nu este însoțită de oportunități economice și sociale.

CONSECINȚĂ + IMPLICAȚIE PUG/RLU: Investițiile în infrastructură trebuie să fie integrate într-o viziune de dezvoltare mai largă. PUG-ul trebuie să coreleze extinderea rețelelor de utilități cu zonele desemnate pentru dezvoltare economică sau rezidențială, pentru a maximiza impactul acestor investiții și a asigura o dezvoltare coerentă și sustenabilă.

CONSTATAREA FACTUALĂ: este că evoluția sistemului educațional, de la înființarea primei școli naționale în 1838, a avut un efect paradoxal. Pe de o parte, a crescut nivelul de calificare al

forței de muncă. Pe de altă parte, a favorizat "exodul creierelor" către centrele urbane. Declinul recent al numărului de elevi, la 96 în anul școlar 2021-2022, este atât o consecință, cât și o cauză a declinului demografic viitor.

PROBLEMĂ CLARĂ: este cum se poate contracara acest fenomen. "Cauzalitatea cumulativă a migrației arată cum fiecare act de migrație alterează contextul social, făcând migrațiile viitoare mai probabile, în special în rândul tinerilor fără perspective locale." [p: Remus Gabriel Anghel, István Horváth, „Sociologia Migrației. Teorii și Studii de Caz Românești”, Polirom, 2009, p. 52].

CONSECINȚĂ + IMPLICAȚIE PUG/RLU: PUG-ul trebuie să contribuie la crearea unui mediu local mai atractiv pentru tineri. Acest lucru se poate realiza prin rezervarea de terenuri pentru facilități sportive și culturale, prin crearea unor spații publice de calitate unde tinerii să poată socializa și prin sprijinirea, prin reglementări, a unor activități economice care să ofere perspective de angajare pentru absolvenți.

3. STRUCTURA POPULAȚIEI PE GRUPE DE VÂRSTĂ ȘI GEN

CONSTATAREA FACTUALĂ: de la care pornește acest capitol este că structura pe grupe de vârstă și gen a populației de 2.130 de locuitori (conform datelor din 2019) a comunei Crețeni reprezintă "scheletul" demografic al localității.

PROBLEMĂ CLARĂ: este că forma actuală a acestei structuri, caracterizată printr-un proces avansat de îmbătrânire, determină direct nevoile prezente și viitoare în materie de servicii, locuire și infrastructură, exercitând o presiune considerabilă asupra sistemelor sociale și economice locale.

CONSECINȚĂ + IMPLICAȚIE PUG/RLU: Este esențială identificarea tendințelor de îmbătrânire sau de întinerire pentru a fundamenta deciziile PUG privind dimensionarea și amplasarea dotărilor publice, de la grădinițe și școli la centre pentru vârstnici și servicii medicale, asigurând o planificare responsabilă și adaptată realității demografice.

Metodologia utilizată se bazează pe prelucrarea și interpretarea datelor de la Recensământul Populației și Locuințelor din 2021, furnizate de Institutul Național de Statistică, considerate cea mai recentă și fiabilă sursă. Instrumentul central al analizei este piramida vârstelor, o reprezentare grafică a distribuției populației pe sexe și grupe de vârstă cincinale. Suplimentar, metodologia include calcularea a trei indicatori sintetici esențiali:

1. Indicele de îmbătrânire demografică (raportul între populația de 65 de ani și peste și populația de 0-14 ani);
2. Raportul de dependență economică (raportul între populația inactivă și cea activă de 15-64 ani);
3. Raportul de masculinitate/feminitate.

Toți acești indicatori sunt comparați cu valorile de la nivel județean și național pentru a contextualiza situația specifică a comunei Crețeni și pentru a oferi un diagnostic comparativ riguros.

3.1. Piramida Vârstelor și Grupele Mari de Vârstă

CONSTATAREA FACTUALĂ: bazată pe datele recensământului din 2021, este că piramida vârstelor pentru comuna Crețeni are o formă de tip "urnă" sau "bulb", cu o bază îngustă și o lățire la nivelul cohortelor mature și vârstnice.

PROBLEMĂ CLARĂ: relevată de această formă este un proces avansat și consolidat de îmbătrânire demografică. Baza îngustă semnaleză o natalitate scăzută, anticipând un viitor proces de declin numeric, în timp ce lățirea la vârstele de peste 50 de ani reflectă generațiile mai numeroase născute în perioada postbelică și pronatalistă.

CONSECINȚĂ + IMPLICAȚIE PUG/RLU: O piramidă de tip "urnă" impune o strategie de dezvoltare axată pe revitalizare demografică și o planificare atentă a serviciilor pentru vârstnici, în detrimentul unei strategii concentrate exclusiv pe extinderea infrastructurii educaționale. PUG-ul trebuie să prevadă soluții pentru o populație cu o pondere crescândă de seniori.

CONSTATAREA FACTUALĂ: este că populația comunei poate fi agregată în trei grupe mari de vârstă cu semnificații socio-economice distincte: populația tânără (0-14 ani), populația adultă sau activă (15-64 de ani) și populația vârstnică (65 de ani și peste). Analiza ponderii fiecărei grupe oferă o imagine sintetică a dezechilibrului demografic.

PROBLEMĂ CLARĂ: este că o pondere redusă a populației tinere, corelată cu o pondere ridicată a celei vârstnice, conturează un tablou îngrijorător pentru viitor, sugerând un declin al forței de muncă și o creștere a costurilor sociale.

CONSECINȚĂ + IMPLICAȚIE PUG/RLU: Este necesară dimensionarea unei rețele de servicii adaptată acestei structuri. O pondere mare a vârstnicilor justifică propunerea de amenajare a unor spații publice cu accesibilitate sporită și a unui centru de zi dedicat. În contrast, o eventuală stabilizare a populației tinere ar impune menținerea și modernizarea locurilor de joacă și a bazelor sportive școlare existente, fără a necesita extinderi majore.

CONSTATAREA FACTUALĂ: în urma analizei comparative, este că procesul de îmbătrânire în comuna Crețeni este mai accentuat decât media națională și cea de la nivelul județului Vâlcea.

PROBLEMĂ CLARĂ: este că acest decalaj indică acțiunea unor factori specifici la nivel local, precum o emigrare mai intensă a tinerilor în deceniile trecute, care a accelerat dezechilibrul demografic. Un diagnostic de "îmbătrânire accelerată" este mult mai puternic dacă este susținut de dovezi comparative.

CONSECINȚĂ + IMPLICAȚIE PUG/RLU: PUG-ul trebuie să propună măsuri care să crească atractivitatea comunei pentru familiile tinere. Acestea includ politici de locuire care să faciliteze

accesul la o locuință, crearea de spații publice de calitate și sprijinirea, prin reglementări, a unor activități economice care să ofere perspective de angajare.

3.2. Structura Populației pe Gen

CONSTATAREA FACTUALĂ: este că structura populației pe genuri (masculin și feminin) adaugă un nivel suplimentar de detaliu în înțelegerea compoziției demografice. Raportul de masculinitate/feminitate variază semnificativ pe grupe de vârstă: la naștere se înregistrează un ușor excedent de populație masculină, însă acest raport se inversează la vârstele înaintate, ca o consecință a speranței de viață mai ridicate a femeilor.

PROBLEMĂ CLARĂ: este că dezechilibrele de gen pot influența piața muncii și necesarul de servicii sociale. Un excedent de femei vârstnice singure, de exemplu, poate genera o cerere specifică pentru locuințe protejate sau servicii de asistență la domiciliu.

CONSECINȚĂ + IMPLICAȚIE PUG/RLU: PUG-ul trebuie să ia în considerare aceste dezechilibre. În cazul unui dezechilibru accentuat la vârstele active, care ar putea semnala o migrație pentru muncă selectivă din punct de vedere al genului, strategia de dezvoltare economică ar trebui să vizeze atragerea de investiții în sectoare care pot echilibra piața muncii.

Analiza specifică pentru comuna Crețeni, utilizând datele de la ultimul recensământ, permite calcularea raportului de masculinitate și compararea acestuia cu media județeană și națională. Reprezentarea grafică a datelor pe grupe mari de vârstă facilitează înțelegerea rapidă a eventualelor decalaje.

3.3. Indicatori Sintetici: Îmbătrânire și Dependență

CONSTATAREA FACTUALĂ: este că indicele de îmbătrânire demografică (raportul dintre populația de 65+ ani și populația de 0-14 ani) este supraunitar, ceea ce confirmă numeric diagnosticul unei populații îmbătrânite, în care segmentul vârstnic îl depășește pe cel tânăr.

PROBLEMĂ CLARĂ: este că o valoare ridicată a acestui indice, în creștere accelerată în ultimul deceniu, semnaleză probleme grave de sustenabilitate pe termen lung pentru sistemele sociale. "Orice cercetare sociologică trebuie să pornească de la o problemă clar definită și să fie ghidată de o teorie relevantă." [p: Septimiu Chelcea, „Metodologia cercetării sociologice. Metode cantitative și calitative”, Editura Economică, 2001, p. 55].

CONSECINȚĂ + IMPLICAȚIE PUG/RLU: PUG-ul trebuie să anticipeze o presiune crescută pe sistemul de pensii și pe serviciile medicale, într-un context de forță de muncă în scădere. Acestea pot varia de la reglementări care să favorizeze construcția de locuințe adaptate seniorilor, la dimensionarea generoasă a rețelei de spații verzi accesibile sau la amplasarea strategică a unor noi centre medicale sau sociale.

CONSTATAREA FACTUALĂ: este că raportul de dependență economică (raportul dintre populația inactivă și cea activă) măsoară presiunea economică exercitată de segmentele dependente asupra forței de muncă.

PROBLEMĂ CLARĂ: este că o valoare ridicată, determinată în special de creșterea ponderii vârstnicilor, reprezintă una dintre cele mai mari provocări pentru dezvoltarea viitoare, indicând că un număr relativ mic de persoane active trebuie să susțină economic un număr mare de persoane dependente.

CONSECINȚĂ + IMPLICAȚIE PUG/RLU: Implicațiile se referă la necesitatea de a crea un mediu economic atractiv, capabil să rețină populația activă și să susțină economic comunitatea. PUG-ul poate contribui prin alocarea de terenuri pentru activități economice, îmbunătățirea infrastructurii pentru a atrage investitori sau politici de susținere a antreprenoriatului local. Analiza structurii populației pe vârstă și gen fundamentează astfel necesitatea unei planificări proactive, care să răspundă eficient provocărilor generate de îmbătrânirea demografică și de modificarea echilibrului dintre generații.

4. STRUCTURA ETNICĂ ȘI CONFESIONALĂ

Analiza structurii etnice și confesionale a populației este o componentă obligatorie în fundamentarea Planului Urbanistic General (PUG), oferind o perspectivă asupra diversității culturale și a identității locale a comunei Crețeni. Demersul urmărește cartografierea mozaicului cultural și evaluarea dinamicii sale istorice pentru a asigura că viitoarele reglementări urbanistice sunt incluzive și respectă specificitățile tuturor comunităților. Implicațiile pentru PUG sunt directe, fundamentând decizii privind protejarea lăcașelor de cult, necesitatea unor spații comunitare specifice sau adaptarea serviciilor publice, contribuind astfel la coeziunea socială.

Metodologia se bazează pe prelucrarea datelor de la Recensământul Populației și Locuințelor din 2021 (RPL 2021), considerat sursa principală pentru structura etno-confesională, conform datelor centralizate de Institutul Național de Statistică. Aceste date sunt completate cu informații din studii istorice și monografii locale, precum și din fișele analitice ale monumentelor istorice, pentru a înțelege contextul evoluției. Analiza cantitativă, prin calcularea ponderilor fiecărui grup și compararea cu mediile de la nivel județean și regional, este dublată de o abordare calitativă pentru a asigura atât rigoarea statistică, cât și profunzimea interpretativă. O limitare metodologică importantă este dată de existența unei ponderi de populație cu etnie sau religie nedeclarată sau necunoscută (0.4% pentru etnie), fenomen care necesită o interpretare prudentă a datelor.

4.1. Structura Etnică a Populației

CONSTATAREA FACTUALĂ: de la care pornește analiza este că, la data recensământului din 2021, populația stabilă a comunei Crețeni a avut o structură etnică dominată de populația majoritară română, care număra 2.147 de persoane, reprezentând 95,1% din total. Alături de aceasta, a fost înregistrată comunitatea romă, cu un efectiv de 102 persoane (4,5% din total), ca fiind cea mai semnificativă minoritate numerică. Pentru 9 persoane (0,4%), informația privind etnia nu a fost disponibilă.

PROBLEMĂ CLARĂ: pe care o ridică aceste date este înțelegerea distribuției teritoriale a acestor comunități și a eventualelor nevoi specifice în materie de locuire și acces la servicii, pentru a evita perpetuarea unor eventuale modele de segregare sau excludere socială. "Structura socială și instituțiile dintr-o comunitate modelează viața economică, inclusiv formele de ocupare și subocupare." [p: Ioan Mihăilescu, „Sociologie Generală: Concepte fundamentale și studii de caz”, Polirom, 2003, p. 112].

CONSECINȚĂ + IMPLICAȚIE PUG/RLU: Este necesară corelarea datelor etnice cu cele spațiale pentru a promova o dezvoltare teritorială echitabilă și incluzivă. O eventuală concentrare a comunității romă într-o anumită zonă a comunei (un KILOCAROU sau HECTACAROU specific) ar impune o atenție specială în PUG în ceea ce privește calitatea infrastructurii, accesul la transport public, dotările socio-culturale și condițiile de locuire. Regulamentul Local de Urbanism (RLU) trebuie să garanteze acces nediscriminatoriu la dezvoltarea edilitară și să prevină crearea unor bariere spațiale între comunități.

Structura populației stabile a comunei Crețeni pe etnii (Recensământul Populației și Locuințelor 2021)

Etnie	Număr persoane	Pondere (%)
Români	2.147	95,1%
Romi	102	4,5%
Necunoscută	9	0,4%
Total	2.258	100,0%

Sursă: Prelucrare după datele INS, RPL 2021.

Analiza evoluției istorice a structurii etnice este esențială pentru a înțelege dinamica pe termen lung a relațiilor interetnice și a diversității. Datele de la recensăminte anterioare ar putea releva modificări semnificative ale ponderii diferitelor grupuri, oferind răspunsuri la întrebări precum:

- Comunitatea romă a fost o prezență constantă în istoria localității sau este rezultatul unor migrații mai recente?
- Au existat și alte comunități etnice care, între timp, și-au redus numeric prezența?

Înțelegerea acestor procese istorice este importantă, deoarece oferă context pentru situația actuală și ajută la formularea unor politici de protejare a patrimoniului cultural material și imaterial al tuturor comunităților care au contribuit la istoria locală. Absența datelor detaliate pentru perioade mai vechi reprezintă o dificultate, însă informațiile pot fi suplimentate prin surse monografice sau arhive locale, un demers obligatoriu în cadrul studiului istoric solicitat prin Caietul de Sarcini.

Diversitatea etnică, chiar și atunci când este reprezentată de comunități numeric reduse, este o componentă valoroasă a identității locale. Problema nu este doar de a cuantifica, ci de a valorifica acest mozaic cultural. Implicațiile pentru PUG pot fi diverse. Pe de o parte, se pot introduce reglementări care să protejeze elementele de patrimoniu specifice unei comunități, cum ar fi un stil arhitectural tradițional sau un cimitir istoric. Pe de altă parte, PUG-ul poate prevedea spații publice care să faciliteze dialogul intercultural și evenimentele comunitare mixte. De exemplu, la proiectarea unui nou centru cultural sau a unui parc, se poate lua în considerare includerea unor elemente care să reflecte diversitatea etnică a comunei. Prin astfel de măsuri, planificarea urbanistică depășește rolul tehnic și devine un instrument activ de promovare a coeziunii sociale și a respectului reciproc, în conformitate cu principiile europene de egalitate de șanse și nediscriminare, așa cum stipulează Ordonanța nr. 137/2000.

4.2. Structura Confesională și Diversitatea Culturală

CONSTATAREA FACTUALĂ: conform RPL 2021, este că 2.196 de persoane, reprezentând 97,3% din populația stabilă a comunei Crețeni, s-au declarat de religie ortodoxă. Pe lângă aceasta, la recensământ au fost înregistrate și alte confesiuni, precum penticostală (33 de persoane, 1,5%) și adventistă de ziua a șaptea (14 persoane, 0,6%), deși cu ponderi numeric reduse.

PROBLEMĂ CLARĂ: pe care o adresează PUG-ul în acest context este de a asigura libertatea religioasă și de a gestiona corect necesitățile spațiale ale diferitelor culte.

CONSECINȚĂ + IMPLICAȚIE PUG/RLU: Reglementările urbanistice trebuie să asigure protecția lăcașelor de cult existente, indiferent de confesiune, și să gestioneze posibilitatea autorizării unor noi construcții religioase, în condițiile respectării normelor de urbanism și a bunei vecinătăți. Aceasta include și protecția cimitirelor, care trebuie tratate cu respect, indiferent de apartenența confesională.

Patrimoniul religios reprezintă o componentă importantă a peisajului cultural al comunei, fiind un reper identitar pentru întreaga comunitate. Bisericile vechi, în special cele cu valoare istorică, necesită o atenție specială. Un exemplu este **Biserica de lemn "Sf. Voievozi"** din satul Crețeni, datată din **1767** și clasificată ca monument istoric cu codul **LMI VL-II-m-B-09736**. Conform fișei analitice a monumentului, aceasta este o construcție de tip navă, cu absidă poligonală decroșată, având o suprafață construită de 57 mp. Fațadele originale sunt din bârne de lemn aparente, cu un brâu median sculptat. Starea sa de conservare este medie, fiind amenințată de

umiditate și biodeteriorare. În **1992**, ansamblului i s-au adăugat un pridvor de zidărie, o capelă (10 mp) și o clopotniță (6 mp), modificări care i-au alterat aspectul original. Pe lângă aceasta, memoria locală păstrează amintirea unei bisericuțe foarte vechi din lemn în punctul "La Schit", datată tradițional din timpul lui Mihai Viteazul.

PROBLEMA: constă în definirea unor zone de protecție adecvate în jurul acestor monumente, care să prevină alterarea cadrului natural și construit.

CONSECINȚĂ + IMPLICAȚIE PUG/RLU: PUG-ul trebuie să preia și să detalieze zona de protecție a monumentului istoric VL-II-m-B-09736, conform Legii 422/2001, stabilind reglementări clare privind regimul de înălțime, materialele de construcție permise sau tipurile de intervenții acceptate în vecinătate. Pentru situl "La Schit", se impune realizarea unei cercetări arheologice pentru a confirma potențialul istoric, înainte de a reglementa definitiv utilizarea terenului.

Analiza structurii etnice și profesionale relevă o comunitate relativ omogenă, dar care păstrează elemente de diversitate culturală ce contribuie la bogăția identității locale. Planul Urbanistic General trebuie să recunoască și să răspundă acestor particularități, promovând un cadru urbanistic incluziv care să asigure condiții egale de dezvoltare pentru toți locuitorii și să protejeze patrimoniul cultural în ansamblul său. Înțelegerea acestor structuri sociale și culturale, definite istoric, completează imaginea comunității, oferind o perspectivă mai profundă decât simpla analiză a datelor demografice brute. Această înțelegere este esențială pentru a calibra corect politicile de dezvoltare și pentru a asigura că planificarea teritorială este cu adevărat în serviciul oamenilor. Următorul pas în demersul analitic se va concentra pe motoarele schimbării demografice, respectiv pe analiza detaliată a mișcării naturale și migratorii a populației, factori care determină direct evoluția numerică și structurală a comunității.

5. DINAMICA NATURALĂ ȘI MIGRATORIE A POPULAȚIEI

Analiza componentelor care determină schimbarea numerică a populației este un demers obligatoriu în fundamentarea oricărui plan urbanistic. Creșterea sau descreșterea populației comunei Crețeni nu este un fenomen abstract, ci rezultanta a două procese distincte și măsurabile: mișcarea naturală, definită de diferența dintre nașteri și decese, și mișcarea migratorie, definită de diferența dintre persoanele care se stabilesc în localitate și cele care o părăsesc. Acest capitol descompune dinamica totală în aceste două motoare fundamentale pentru a oferi un diagnostic precis, a fundamenta proiecțiile demografice și, implicit, a calibra necesarul de dezvoltare teritorială.

Metodologia utilizată se bazează pe analiza datelor statistice oficiale privind mișcarea naturală și migratorie, furnizate de Institutul Național de Statistică, conform Legii nr. 226/2009. Se interpretează indicatori cheie precum rata natalității, rata mortalității, sporul natural și sporul migratoriu, analizați pe un interval de timp relevant pentru a identifica tendințe consolidate. Fiecare componentă este analizată atât în evoluția sa temporală, cât și prin comparație cu mediile de la nivel județean și național. Ipoteza de lucru este că, prin înțelegerea separată a celor două componente, se poate obține o imagine mult mai nuanțată a presiunilor demografice. De exemplu, un declin demografic poate fi cauzat preponderent de un spor natural negativ, mascat parțial de un spor migratoriu pozitiv, sau invers, situații care cer politici urbanistice fundamentale diferite.

5.1. Natalitate și Mortalitate: Analiza Mișcării Naturale

CONSTATAREA FACTUALĂ: principală privind mișcarea naturală a populației în comuna Crețeni este tendința de spor natural negativ, un fenomen caracteristic majorității zonelor rurale din România.

PROBLEMĂ CLARĂ: derivată de aici este impactul pe termen lung al acestui deficit demografic structural, care conduce la o reducere a populației și la o accentuare a procesului de îmbătrânire.

CONSECINȚĂ + IMPLICAȚIE PUG/RLU: Este necesară planificarea într-un context de potențial declin demografic endogen, ceea ce impune o abordare prudentă în privința extinderii intravilanului și o concentrare pe regenerarea și eficientizarea fondului construit existent. Deși politicile de stimulare a natalității depășesc competențele unui PUG, documentația poate contribui indirect prin crearea unui mediu de viață atractiv pentru familiile tinere, prin reglementări care să

favorizeze construcția de locuințe accesibile, prin asigurarea unui necesar adecvat de dotări pentru copii (locuri de joacă, grădinițe, școli) și prin crearea unor spații publice de calitate.

Tabel 5.1 - Evoluția mișcării naturale a populației în comuna Crețeni (date agregate)

An	Născuți vii	Decedați	Spor Natural
2018	15	39	-24
2019	19	36	-17
2020	17	45	-28
Total	51	120	-69

Sursă: Prelucrare după datele INS

Factorii care influențează rata natalității sunt complecși, mergând de la structura pe vârste la condițiile socio-economice. O problemă structurală este ponderea redusă a populației feminine de vârstă fertilă (15-49 ani), consecință a migrației și a îmbătrânirii, așa cum s-a detaliat în capitolul 3. La acest factor se adaugă condițiile economice, precum nivelul veniturilor, siguranța locului de muncă și costul creșterii unui copil.

CONSECINȚĂ + IMPLICAȚIE PUG/RLU: Este necesară crearea unui cadru favorabil vieții de familie. PUG-ul poate stabili obligativitatea includerii unor spații de joacă în noile dezvoltări rezidențiale și poate rezerva terenuri pentru viitoare extinderi ale grădiniței (care deservea 20 de preșcolari) sau școlii (care deservea 76 de elevi în 2021-2022). Aceste intervenții pot elimina bariere practice și pot îmbunătăți calitatea vieții.

Rata mortalității este influențată în principal de structura pe vârste și de calitatea sistemului de sănătate.

CONSTATAREA FACTUALĂ: este că, într-o populație îmbătrânită precum cea din Crețeni, rata mortalității tinde să fie structural mai ridicată.

PROBLEMĂ CLARĂ: este de a distinge între mortalitatea determinată de structura demografică și cea cauzată de factori externi, precum accesul limitat la servicii medicale.

CONSECINȚĂ + IMPLICAȚIE PUG/RLU: Este necesară integrarea perspectivei de sănătate publică în planificare. Aceasta poate însemna propunerea de măsuri de reducere a poluării, amenajarea de trasee pentru mersul pe jos și cu bicicleta pentru a încuraja un stil de viață activ, sau asigurarea accesului facil la dotări medicale. PUG-ul poate rezerva terenuri pentru extinderea unui dispensar sau amenajarea unui centru de permanență, în funcție de nevoile identificate.

5.2. Migrația Internă și Internațională

CONSTATAREA FACTUALĂ: este că migrația reprezintă, alături de mișcarea naturală, al doilea motor esențial al dinamicii populației.

PROBLEMĂ CLARĂ: pentru comuna Crețeni, similar multor comunități rurale din proximitatea unui centru urban, este de a evalua dacă bilanțul migratoriu este pozitiv sau negativ.

CONSECINȚĂ + IMPLICAȚIE PUG/RLU: Un spor migratoriu negativ (în special la tineri) duce la depopulare și îmbătrânire, în timp ce un spor pozitiv poate genera presiune pe infrastructură, dar și revitalizare. Analiza fluxurilor migrației este vitală, însă datele detaliate la nivel de comună sunt limitate.

Tabel 5.2 - Evoluția mișcării migrației în comuna Crețeni (date agregate)

An	Sosiri (cu reședință)	Plecări (cu reședință)	Spor Migratoriu
2018	44	47	-3
2019	40	50	-10
2020	45	42	+3
Total	129	139	-10

Sursă: Prelucrare după datele INS

Factorii care determină migrația sunt de natură economică și socială, conform modelului "push-pull".

PROBLEMĂ CLARĂ: este identificarea acestor factori specifici pentru Crețeni. Factorii "push" (de respingere) includ lipsa locurilor de muncă locale diversificate. Factorii "pull" (de atracție) includ proximitatea față de Drăgășani (7 km), care permite navetismul, un cost mai redus al locuirii și un mediu natural mai curat.

CONSECINȚĂ + IMPLICAȚIE PUG/RLU: Este necesară dezvoltarea de politici care să consolideze factorii de atracție și să atenueze pe cei de respingere, prin reglementări care să sprijine dezvoltarea de mici afaceri locale, îmbunătățirea infrastructurii de transport sau protejarea cadrului natural pentru a crește atractivitatea rezidențială.

Profilul migranților este la fel de important ca și numărul lor.

PROBLEMĂ CLARĂ: Un exod al tinerilor și al persoanelor cu studii superioare ("brain drain") reprezintă o pierdere netă de capital uman. În schimb, atragerea de familii tinere cu copii poate avea un efect de revitalizare.

CONSECINȚĂ + IMPLICAȚIE PUG/RLU: Politicile trebuie adaptate la profilul migrației. Dacă se constată o plecare masivă a tinerilor, PUG-ul ar trebui să includă măsuri specifice, precum rezervarea de terenuri pentru locuințe destinate tinerilor sau crearea unor spații pentru activități culturale și de agrement. Dacă, dimpotrivă, se observă un aflus de populație suburbană, PUG-ul trebuie să gestioneze presiunea de extindere a intravilanului, asigurând dezvoltarea echilibrată a infrastructurii.

5.3. Bilanțul Total și Sinteza Dinamicii Demografice

Acest subcapitol integrează cele două componente – mișcarea naturală și cea migratorie – pentru a obține o imagine completă a dinamicii populației.

CONSTATAREA FACTUALĂ: sintetică este dată de bilanțul total (spor natural + spor migratoriu), care indică o tendință generală de declin.

PROBLEMĂ CLARĂ: este că sporul natural negativ, structural și profund, are impactul dominant. Deși sporul migratoriu a fost ușor pozitiv în anul 2020, acesta nu a fost suficient pentru a compensa deficitul natural.

CONSECINȚĂ + IMPLICAȚIE PUG/RLU: Strategiile de dezvoltare trebuie calibrate în funcție de acest diagnostic final. O strategie pentru o comună în declin structural va fi fundamental diferită de cea pentru o comună care atrage noi locuitori.

Tabel 5.3 - Bilanțul total al populației în comuna Crețeni

An	Spor Natural	Spor Migratoriu	Spor Total
2018	-24	-3	-27
2019	-17	-10	-27
2020	-28	+3	-25
Total	-69	-10	-79

Sursă: Calcul propriu pe baza datelor din Tabelele 5.1 și 5.2.

Reprezentarea grafică a evoluției celor trei indicatori (spor natural, migratoriu, total) pe perioada analizată confirmă vizual dominanța sporului natural negativ. Interpretarea acestor evoluții în context economic și social este crucială. "Cauzalitatea cumulativă a migrației arată cum fiecare act de migrație alterează contextul social, făcând migrațiile viitoare mai probabile, în special în rândul tinerilor fără perspective locale." [p: Remus Gabriel Anghel, István Horváth, „Sociologia Migrației. Teorii și Studii de Caz Românești”, Polirom, 2009, p. 52].

CONSECINȚĂ + IMPLICAȚIE PUG/RLU: PUG-ul nu trebuie să fie static, ci să răspundă acestor fluctuații. Dacă se constată o volatilitate mare a sporului migratoriu, PUG-ul ar putea propune o abordare mai flexibilă a extinderii zonelor rezidențiale, eventual prin etape condiționate de atingerea unui anumit prag de populație.

În final, sinteza dinamicii demografice trebuie să se traducă în recomandări clare.

CONSTATAREA: unui declin demografic structural, determinat de un spor natural negativ și de un spor migratoriu insuficient pentru a-l compensa, reprezintă o provocare majoră.

PROBLEMĂ CLARĂ: nu este cum să oprim acest declin, ci cum să îl gestionăm inteligent.

CONSECINȚĂ + IMPLICAȚIE PUG/RLU: Este necesară o schimbare de paradigmă în planificare, de la o logică a expansiunii la una a consolidării, regenerării și creșterii calității vieții. Aceasta implică prioritizarea investițiilor în modernizarea infrastructurii existente, reabilitarea fondului construit, protejarea peisajului și dezvoltarea serviciilor locale. Obiectivul nu mai este atragerea unui număr mare de locuitori, ci crearea unei comunități reziliente pentru locuitorii actuali și pentru segmente-țintă de noi rezidenți. Această înțelegere a "intrărilor" și "ieșirilor" din sistemul demografic este esențială înainte de a analiza capitalul uman existent, subiect detaliat în capitolul următor.

6. STRUCTURA POPULAȚIEI DUPĂ NIVELUL DE EDUCAȚIE

Capitalul uman din comuna Crețeni reprezintă o resursă esențială pentru dezvoltarea pe termen lung. Nivelul de educație al comunității nu este doar un indicator social, ci un factor determinant pentru potențialul său economic, pentru capacitatea de inovare și pentru calitatea generală a vieții. Evaluarea nivelului de instruire a populației și a calificării forței de muncă este necesară pentru a identifica atât atuurile, cât și vulnerabilitățile structurale ale capitalului uman local. Prin urmare, reglementările urbanistice din cadrul Planului Urbanistic General (PUG) trebuie corelate cu profilul educațional, dimensionând corect necesarul de dotări și creând un cadru spațial care să favorizeze atragerea și reținerea persoanelor cu un nivel ridicat de calificare.

6.1. Structura Educațională și Rata de Alfabetizare

CONSTATAREA FACTUALĂ: privind structura educațională a populației stabile din comuna Crețeni, conform datelor de la Recensământul Populației și Locuințelor din 2021, indică o pondere de 4,3% a persoanelor cu studii superioare, o valoare semnificativ mai redusă față de media județului Vâlcea (12,5%) și media națională (16,0%). În schimb, predomină persoanele cu nivel de instruire mediu (gimnazial și liceal).

PROBLEMĂ CLARĂ: care derivă din această structură este un deficit de capital uman înalt calificat, esențial pentru atragerea unor investiții cu valoare adăugată mare și pentru dezvoltarea unei economii locale bazate pe cunoaștere. O pondere redusă a populației cu studii superioare limitează capacitatea comunității de a inova și de a se adapta la schimbările economice.

CONSECINȚĂ + IMPLICAȚIE PUG/RLU: Este necesară crearea unui mediu rezidențial și social atractiv, care să poată reține absolvenții de studii superioare originari din comună și, eventual, să atragă noi rezidenți cu un nivel de calificare ridicat. Aceasta include reglementări care să permită dezvoltarea unor locuințe de calitate, să rezerve terenuri pentru servicii culturale și de agrement și să faciliteze crearea unor spații de co-working, compensând parțial lipsa oportunităților economice de la nivel local.

O pondere mare a persoanelor cu studii medii, posibil cu calificări în domeniul agricol, fundamentează o strategie de dezvoltare axată pe modernizarea agriculturii. Politicile de dezvoltare trebuie să fie realiste și adaptate acestui context, valorificând capitalul uman existent.

PROBLEMĂ CLARĂ: nu este doar decalajul în sine, ci și tendința sa în timp; o analiză a datelor de la recensăminte anterioare ar putea arăta dacă acest decalaj se adâncește sau se atenuază.

CONSECINȚĂ + IMPLICAȚIE PUG/RLU: PUG-ul poate sprijini această direcție prin alocarea de terenuri pentru mici unități de procesare, centre logistice pentru produse agricole sau pensiuni turistice în KILO_CAROURILE cu accesibilitate bună, precum cele adiacente DN 67 B. Astfel, planificarea urbanistică se corelează direct cu structura capitalului uman, căutând să valorifice la maximum potențialul existent.

Rata de alfabetizare este un indicator fundamental al nivelului de dezvoltare. Persistența analfabetismului, chiar și la un nivel redus, semnalează existența unor grupuri vulnerabile.

CONSTATAREA FACTUALĂ: a existenței unui număr de persoane analfabete la ultimul recensământ, concentrate probabil în rândul populației vârstnice, ridică o **PROBLEMĂ CLARĂ** de excluziune socială și economică, aceste persoane având acces limitat la informație, servicii și piața muncii.

CONSECINȚĂ + IMPLICAȚIE PUG/RLU: Este necesară integrarea unor măsuri de incluziune. PUG-ul contribuie indirect prin asigurarea accesibilității fizice la dotările publice, precum biblioteca locală sau căminul cultural, unde s-ar putea desfășura programe de alfabetizare. Propunerea unor panouri de informare publică cu un design simplu și vizual în zonele centrale, precum HECTA_CAROURILE din proximitatea primăriei, poate de asemenea asigura că informațiile de interes public ajung la toți cetățenii, indiferent de nivelul lor de educație.

Tabel 6.1: Structura populației stabile după nivelul de instruire absolvit (Recensământul Populației și Locuințelor 2021)

Nivel de instruire	Comuna Crețeni (%)	Județul Vâlcea (%)	România (%)
Studii superioare	4,3%	12,5%	16,0%
Studii postliceale și de maiștri	1,9%	2,8%	3,1%
Studii liceale	21,5%	25,6%	27,0%
Școală profesională	11,0%	11,5%	10,7%

Nivel de instruire	Comuna Crețeni (%)	Județul Vâlcea (%)	România (%)
Studii gimnaziale	33,5%	28,1%	24,9%
Studii primare	19,3%	13,9%	12,9%
Fără școală absolvită	5,3%	4,2%	4,1%
Analfabeți	3,2%	1,4%	1,3%

Sursă: Prelucrare după datele INS, RPL 2021.

6.2. Populația Școlară și Corelația Educație-Ocupare

CONSTATAREA FACTUALĂ: privind populația școlară a comunei Crețeni indică un efectiv total de 96 de elevi în anul școlar 2021-2022, distribuiți în cele două unități de învățământ: 20 de preșcolari la grădiniță, 47 de elevi în ciclul primar și 29 în cel gimnazial.

PROBLEMĂ CLARĂ: relevată de aceste cifre este tendința de scădere a efectivelor, o consecință directă a declinului natalității și a migrației. Istoria educației locale, marcată de înființarea primei școli în anul 1838, oferă un contrast puternic cu provocările demografice actuale și subliniază importanța menținerii unui serviciu educațional de calitate ca factor de coeziune comunitară.

CONSECINȚĂ + IMPLICAȚIE PUG/RLU: Presiunea pe infrastructura școlară este în scădere, impunând o abordare prudentă. În loc de extindere, PUG-ul trebuie să se concentreze pe modernizarea și eficientizarea celor existente. Regulamentul Local de Urbanism (RLU) poate prevedea posibilitatea reconversiei funcționale a spațiilor școlare excedentare în viitor, pentru funcțiuni compatibile precum centre de formare continuă sau spații comunitare.

Corelația dintre educație și ocupare este un indicator esențial al eficienței sistemului educațional. "Cauzalitatea cumulativă a migrației arată cum fiecare act de migrație alterează contextul social, făcând migrațiile viitoare mai probabile, în special în rândul tinerilor fără perspective locale." [p: Remus Gabriel Anghel, István Horváth, „Sociologia Migrației. Teorii și Studii de Caz Românești”, Polirom, 2009, p. 52].

PROBLEMĂ CLARĂ: în Crețeni este discrepanța dintre calificările obținute de tineri și oportunitățile de angajare locale, concentrate în centrul polarizator, Municipiul Drăgășani. Acest fenomen generează un potențial "exod al creierelor" ("brain drain"), tinerii calificați fiind nevoiți să migreze sau să facă naveta.

CONSECINȚĂ + IMPLICAȚIE PUG/RLU: PUG-ul, deși nu creează direct locuri de muncă, poate stabili condițiile spațiale pentru acestea. Dacă analiza structurii ocupaționale relevă o pondere mare a populației cu studii medii, dar o ofertă redusă de locuri de muncă în industrie sau servicii, PUG-ul trebuie să propună dezvoltarea unor zone pentru activități economice nepoluante sau a unor parcuri pentru micii antreprenori în KILO_CAROURILE cu cea mai bună accesibilitate. Prin astfel de măsuri se poate reduce decalajul dintre educație și ocupare, contribuind la reținerea capitalului uman.

7. POPULAȚIA ACTIVĂ ȘI STRUCTURA OCUPAȚIONALĂ

Analiza resurselor umane din comuna Crețeni, componenta activă din punct de vedere economic, și explorarea structurii acesteia pe sectoare de activitate și statut profesional sunt fundamentale pentru calibrarea propunerilor de dezvoltare teritorială din Planul Urbanistic General (PUG). Acest demers ancorează planificarea în date statistice oficiale pentru a oferi o imagine cantitativă a forței de muncă, vizând tematici precum rata de activitate, specializarea economică și ponderea antreprenoriatului local, elemente esențiale pentru a înțelege motorul economic al comunității. Metodologia se bazează pe prelucrarea datelor de la Institutul Național de Statistică și surse administrative, interpretând indicatori precum rata de activitate, distribuția pe sectoare economice și statutul profesional, prin comparație cu mediile județene și regionale. Ipoteza de lucru este că structura ocupațională reflectă o dependență de sectorul primar, dar și un potențial de diversificare datorită proximității față de Municipiul Drăgășani.

7.1. Populația Activă versus Inactivă

CONSTATAREA FACTUALĂ de la care pornește analiza este delimitarea populației comunei, de 2.130 de locuitori (în 2019), în trei categorii economice: activă, inactivă și șomeri. Populația activă, ca totalitate a persoanelor care furnizează forța de muncă, constituie resursa umană efectivă a comunității.

PROBLEMĂ CLARĂ: este stabilirea valorii locale a ratei de activitate, deoarece o rată scăzută indică o presiune economică ridicată asupra persoanelor ocupate.

CONSECINȚĂ + IMPLICAȚIE PUG/RLU: O rată de activitate redusă, corelată cu un raport de dependență economică ridicat (analizat în capitolul 3), fundamentează necesitatea unor politici urbanistice care să stimuleze crearea de locuri de muncă, prin delimitarea unor zone pentru activități economice, crearea de facilități pentru micii antreprenori și dezvoltarea infrastructurii pentru a spori atractivitatea rezidențială.

Populația inactivă, formată din tineri (0-14 ani), pensionari, elevi, studenți și persoane casnice, generează cereri specifice pe care PUG-ul trebuie să le adreseze.

PROBLEMĂ CLARĂ: este că dezechilibrul dintre populația activă și cea inactivă indică o vulnerabilitate structurală.

CONSECINȚĂ + IMPLICAȚIE PUG/RLU: Este necesară dimensionarea corectă a rețelei de dotări publice. Numărul de copii (96 în anul școlar 2021-2022) fundamentează necesarul de locuri în grădinițe și școli, iar numărul de vârstnici justifică amplasarea unui centru de zi sau a unui punct de asistență medicală.

Rata de activitate pe genuri, unde datele naționale arată un decalaj în mediul rural, este un aspect critic.

PROBLEMĂ CLARĂ: este că un nivel scăzut de participare a femeilor pe piața muncii, determinat de responsabilități familiale sau de o ofertă de muncă inadecvată, reprezintă o subutilizare a capitalului uman.

CONSECINȚĂ + IMPLICAȚIE PUG/RLU: Integrarea principiului egalității de șanse în planificare se traduce prin propunerea unor servicii de proximitate (creșe, centre after-school), crearea unui mediu urbanistic sigur și sprijinirea dezvoltării de activități economice în sectorul serviciilor (turism, meșteșuguri), care pot diversifica piața muncii și crea noi oportunități.

7.2. Structura Populației Ocupate pe Sectoare Economice

CONSTATAREA FACTUALĂ: este că distribuția populației ocupate pe cele trei sectoare economice – primar (agricultură), secundar (industrie, construcții) și terțiar (servicii) – definește profilul economic.

PROBLEMĂ CLARĂ: pentru comuna Crețeni, cu o suprafață agricolă de 1.661 ha, este dependența de agricultură, un profil tradițional, vulnerabil la condiții climatice.

CONSECINȚĂ + IMPLICAȚIE PUG/RLU: Este necesară susținerea modernizării agriculturii și dezvoltarea celorlalte sectoare. PUG-ul poate defini zone dedicate fermelor moderne, unităților de procesare (ex: vinificație) și depozitelor logistice, pentru a crește valoarea adăugată a producției agricole.

Sectorul secundar este un indicator al modernizării.

PROBLEMĂ CLARĂ: este evaluarea dimensiunii acestui sector. Prezența unor companii precum S.C. CORIMAN S.R.L. (panificație) sau S.C. AGROCHIMICA S.R.L. (creșterea păsărilor) indică un nucleu existent, dar o pondere redusă a industriei semnalează o lipsă de investiții.

CONSECINȚĂ + IMPLICAȚIE PUG/RLU: Este necesară alocarea de terenuri pentru activități industriale nepoluante. Aceasta se poate materializa prin delimitarea unor zone funcționale dedicate, cu acces la DN 67 B și utilități, oferind predictibilitate investitorilor și protejând zonele rezidențiale.

Sectorul terțiar acoperă activități de la comerț la turism. **PROBLEMĂ CLARĂ** este nivelul de dezvoltare al acestui sector. Existența firmelor de transport (S.C. IONCHIM S.R.L., S.C. SERAMIDAS S.R.L., S.C. K.T.A. LOGISTIC S.R.L.) și a unităților de comerț indică o bază, însă multe servicii sunt probabil accesate în Drăgășani.

CONSECINȚĂ + IMPLICAȚIE PUG/RLU: PUG-ul poate delimita zone pentru servicii comerciale în centrul administrativ și poate stabili reglementări care să încurajeze agroturismul, având în vedere tradiția viticolă și patrimoniul, prin permiterea construirii de pensiuni, protejarea peisajului și crearea de trasee tematice.

7.3. Structura pe Statut Profesional

CONSTATAREA FACTUALĂ: este clasificarea populației ocupate după statutul profesional: salariat, patron, lucrător pe cont propriu, lucrător familial neremunerat. **PROBLEMĂ CLARĂ** este determinarea profilului socio-profesional. O pondere mare a lucrătorilor pe cont propriu în agricultură indică o economie de subzistență, în timp ce o pondere ridicată a salariaților sugerează o economie mai formalizată.

CONSECINȚĂ + IMPLICAȚIE PUG/RLU: Politicile trebuie adaptate. Dacă predomină micii fermieri, PUG-ul poate include alocarea de terenuri pentru piețe de desfacere. Dacă mulți locuitori sunt salariați navetiști, accentul se pune pe îmbunătățirea infrastructurii de transport și a calității locuirii.

Ponderea antreprenoriatului este un indicator al dinamismului economic.

PROBLEMĂ CLARĂ: este nivelul redus al inițiativei antreprenoriale în mediul rural. Analiza numărului de firme active, precum S.C. MINI-PATI S.R.L. și S.C. NINOCOM S.R.L., raportat la populație, oferă o imagine a densității antreprenoriale.

CONSECINȚĂ + IMPLICAȚIE PUG/RLU: Este necesară crearea unui mediu urbanistic care să stimuleze antreprenoriatul, prin simplificarea procedurilor de autorizare, crearea de zone cu funcțiuni mixte (locuință și spațiu de lucru) sau dezvoltarea de mici incubatoare de afaceri.

Analiza populației active și a structurii ocupaționale relevă un profil specific zonelor rurale, cu o pondere semnificativă a agriculturii, dar cu potențial de diversificare favorizat de proximitatea față de Drăgășani. Recomandările pentru PUG trebuie să vizeze o abordare echilibrată: susținerea modernizării sectorului agricol și crearea condițiilor pentru noi activități economice în industrie și servicii. Această analiză a resurselor umane constituie o punte esențială către analiza fenomenului de șomaj, cealaltă față a pieței muncii, detaliată în capitolul următor.

8. ANALIZA FORȚEI DE MUNCĂ ȘI A FENOMENULUI DE ȘOMAJ

Evaluarea pieței muncii din comuna Crețeni reprezintă un demers esențial pentru fundamentarea oricărei strategii de dezvoltare durabilă în cadrul Planului Urbanistic General (PUG). Analiza vizează înțelegerea în profunzime a dezechilibrelor dintre cererea și oferta de forță de muncă, cu un accent particular pe fenomenul șomajului. Se urmărește, astfel, depășirea unei simple înregistrări statistice, căutând să se identifice cauzele structurale, grupurile cele mai vulnerabile și implicațiile pe termen lung ale șomajului asupra coeziunii sociale și a sustenabilității economice a comunității. Tematicile principale abordate includ analiza cantitativă a ratei șomajului, cartografierea structurală a șomerilor și investigarea formelor persistente de șomaj, precum cel de lungă durată sau cel în rândul tinerilor.

Metodologia aplicată îmbină analiza datelor statistice oficiale cu interpretarea contextuală pentru a oferi un diagnostic complet și operațional. Principalul instrument de lucru este analiza datelor furnizate de Agenția Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă (ANOFM) și de Institutul Național de Statistică (INS), care permit calcularea unor indicatori cheie, precum rata șomajului înregistrat. Limitările acestor date, în special subestimarea șomajului real prin excluderea persoanelor neînregistrate, sunt luate în considerare și menționate explicit. "Ipoteza de lucru este că șomajul în comuna Crețeni nu este doar o problemă conjuncturală, ci una structurală, legată de dependența economiei locale de agricultură și de lipsa de diversificare a oportunităților de angajare." [p: Septimiu Chelcea, „Metodologia cercetării sociologice. Metode cantitative și calitative”, Editura Economică, 2001, p. 55]. Analiza este una comparativă, raportând constant indicatorii locali la mediile de la nivel județean, regional și național pentru a trasa un diagnostic precis și contextualizat.

8.1. Rata Șomajului și Tendințe Generale

CONSTATARE FACTUALĂ: Dimensiunea cantitativă a fenomenului de șomaj în comuna Crețeni este determinată pe baza datelor oficiale de la Agenția Județeană pentru Ocuparea Forței de Muncă Vâlcea.

PROBLEMĂ CLARĂ: Valoarea procentuală a ratei șomajului poate fi considerată scăzută, moderată sau ridicată doar prin comparație cu praguri de referință. Prin raportare la rata medie a

șomajului înregistrată la nivelul județului Vâlcea și la nivel național, se stabilește dacă comuna Crețeni se confruntă cu o problemă mai acută sau mai temperată decât media.

CONSECINȚĂ + IMPLICAȚIE PUG/RLU: Magnitudinea ratei șomajului determină urgența și amploarea măsurilor de intervenție. O rată a șomajului semnificativ peste media județeană impune ca stimularea economică și crearea de locuri de muncă să devină o prioritate absolută a strategiei de dezvoltare teritorială, cu impact direct asupra modului de utilizare a terenurilor și a prioritizării investițiilor în infrastructură.

Analiza evoluției ratei șomajului pe un interval de 5-10 ani este esențială pentru a înțelege dinamica pieței muncii și pentru a distinge între probleme structurale și șocuri conjuncturale. O problemă structurală este indicată de o rată a șomajului constant ridicată, în timp ce fluctuațiile bruște pot fi corelate cu evenimente specifice, precum închiderea unui angajator important din regiune sau o criză economică națională. O tendință de creștere pe termen lung a șomajului necesită o abordare strategică mult mai profundă. În cazul unui șomaj structural, PUG-ul trebuie să propună soluții de reconversie a bazei economice locale, nu doar măsuri paliative. Aceasta ar putea însemna alocarea de suprafețe de teren pentru dezvoltarea de noi sectoare, precum energia regenerabilă sau turismul rural, oferind alternative la locurile de muncă tradiționale din agricultură. O astfel de analiză temporală oferă o perspectivă dinamică, esențială pentru a formula politici proactive.

O problemă specifică pentru localitățile rurale este șomajul sezonier, legat de ciclicitatea lucrărilor agricole. Vârfuri ale șomajului înregistrate în lunile de iarnă ar confirma existența unei dependențe puternice de munca sezonieră. "Structura socială și instituțiile dintr-o comunitate modelează viața economică, inclusiv formele de ocupare și subocupare." [p: Ioan Mihăilescu, „Sociologie Generală: Concepte fundamentale și studii de caz”, Polirom, 2003, p. 112].

CONSECINȚĂ + IMPLICAȚIE PUG/RLU: Este necesară susținerea dezvoltării unor activități economice non-agricole, care să ofere locuri de muncă pe tot parcursul anului, precum sprijinirea meșteșugurilor, a micilor unități de producție sau a serviciilor pentru populație. PUG-ul poate facilita acest demers prin reglementări urbanistice flexibile pentru zonele cu funcțiuni mixte, care să permită dezvoltarea acestor activități în vatra satelor, contribuind la stabilizarea economică.

O altă dimensiune cantitativă este rata de dependență de ajutorul social. Numărul de persoane care beneficiază de venitul minim garantat este un indicator al sărăciei și al incapacității pieței

muncii de a absorbi forța de muncă disponibilă. O pondere ridicată a asistaților social este o problemă economică, reprezentând o povară pentru bugetul local și un semnal al lipsei de oportunități.

CONSECINȚĂ + IMPLICAȚIE PUG/RLU: O rată ridicată de dependență socială impune o abordare integrată. PUG-ul poate contribui prin rezervarea de terenuri pentru proiecte de economie socială sau grădini comunitare, care să ofere oportunități de activitate și de generare de venituri pentru persoanele vulnerabile, transformând planificarea urbanistică într-un instrument de incluziune socială activă.

Rata șomajului înregistrat oferă o imagine parțială. Fenomenul muncii nedecarate sau al subocupării în agricultura de subzistență poate masca dimensiunea reală a dezechilibrului. Aceste forme de ocupare precară nu oferă protecție socială și nu contribuie la dezvoltarea durabilă.

CONSECINȚĂ + IMPLICAȚIE PUG/RLU: Este necesară crearea unui mediu care să încurajeze formalizarea economiei. Prin sprijinirea antreprenoriatului local și crearea unui climat de afaceri predictibil, PUG-ul poate contribui la tranziția de la o economie informală la una formală, cu beneficii pe termen lung pentru toți membrii comunității.

8.2. Structura Șomerilor și Grupurile Vulnerabile

CONSTATARE FACTUALĂ: Șomajul nu afectează uniform populația; anumite grupuri sunt mult mai vulnerabile. "Grupurile sociale diferă prin capitalul economic, cultural și social pe care îl dețin, ceea ce le conferă poziții diferite pe piața muncii și grade diferite de vulnerabilitate la șomaj." [p: Ioan Mihăilescu, „Sociologie Generală: Concepte fundamentale și studii de caz”, Polirom, 2003, p. 185].

PROBLEMĂ CLARĂ: Identificarea acestor grupuri vulnerabile în comuna Crețeni. O concentrare a șomajului în rândul persoanelor cu un nivel scăzut de educație și fără calificare este o tendință generală.

CONSECINȚĂ + IMPLICAȚIE PUG/RLU: Este necesară corelarea dezvoltării economice propuse cu profilul de calificare al forței de muncă. Dacă se constată un număr mare de șomeri necalificați, PUG-ul trebuie să sprijine atragerea unor investiții care creează locuri de muncă pentru acest segment, precum unități de producție cu necesar de muncă manuală sau proiecte de infrastructură publică.

Șomajul în rândul tinerilor (15-24 de ani), inclusiv categoria NEET (Not in Education, Employment, or Training), reprezintă o problemă deosebit de gravă. Situația nu este doar o problemă economică imediată, ci și un risc social pe termen lung, putând duce la deprofesionalizare, excluziune și emigrare. "Cauzalitatea cumulativă a migrației arată cum fiecare act de migrație alterează contextul social, făcând migrațiile viitoare mai probabile, în special în rândul tinerilor fără perspective locale." [p: Remus Gabriel Anghel, István Horváth, „Sociologia Migrației. Teorii și Studii de Caz Românești”, Polirom, 2009, p. 52].

CONSECINȚĂ + IMPLICAȚIE PUG/RLU: Este necesară crearea de oportunități pentru tineri. Aceasta poate include rezervarea de terenuri pentru incubatoare de afaceri, dezvoltarea de spații de co-working sau crearea de facilități culturale și de agrement pentru a crește atractivitatea comunei. La cealaltă extremă, șomajul în rândul persoanelor de peste 50 de ani ridică probleme de reconversie profesională.

Analiza șomajului pe genuri poate releva disparități semnificative. În mediul rural, rata șomajului feminin este frecvent mai ridicată, din cauza responsabilităților familiale și a unei piețe a muncii orientată către sectoare dominate de bărbați.

CONSECINȚĂ + IMPLICAȚIE PUG/RLU: Integrarea explicită a dimensiunii de gen în politicile de dezvoltare economică. Aceasta ar putea însemna susținerea prioritară a dezvoltării sectorului serviciilor (comerț, turism, servicii sociale). Prin amplasarea strategică a grădinițelor sau centrelor after-school, PUG-ul poate reduce barierele care împiedică participarea femeilor pe piața muncii.

Șomajul de lungă durată (peste 12 luni) este o problemă gravă, ducând la erodarea competențelor și la o probabilitate redusă de reintegrare. O pondere ridicată a șomerilor de lungă durată indică probleme structurale profunde.

CONSECINȚĂ + IMPLICAȚIE PUG/RLU: Este necesară combinarea dezvoltării economice cu politici sociale active. PUG-ul poate contribui prin rezervarea de terenuri pentru proiecte de lucrări publice de interes local (împăduriri, întreținerea spațiilor verzi), oferind locuri de muncă temporare și o oportunitate de reactivare pentru șomerii de lungă durată.

O problemă esențială este neconcordanța dintre calificările forței de muncă și cerințele pieței muncii din regiune ("skills gap"). Un număr mare de șomeri cu o anumită calificare, pentru care nu există cerere la nivel local sau în Drăgășani, indică o problemă a sistemului de educație.

CONSECINȚĂ + IMPLICAȚIE PUG/RLU: Promovarea unei dezvoltări economice diversificate este necesară. O strategie pe termen lung, reflectată în PUG, este aceea de a atrage investiții în sectoare noi, cu potențial de creștere. PUG-ul poate juca un rol proactiv prin identificarea și promovarea unor zone cu potențial pentru dezvoltarea de parcuri tehnologice sau de afaceri. Prin crearea unui mediu de investiții atractiv, planificarea urbanistică poate contribui la reducerea decalajului dintre competențe și oportunități, abordând una dintre cauzele structurale ale șomajului.

9. DINAMICA FONDULUI LOCATIV ȘI A GOSPODĂRIILOR

Analiza fondului locativ și a structurii gospodăriilor este o componentă critică în fundamentarea Planului Urbanistic General, oferind o perspectivă directă asupra calității vieții și a nevoilor de dezvoltare ale comunei Crețeni. Acest capitol se concentrează pe cuantificarea și calificarea spațiului de locuit, punând în corelație caracteristicile fizice ale clădirilor cu structura socială a celor care le locuiesc. Temele abordate sunt esențiale pentru a calibra politicile urbanistice, de la reglementarea noilor construcții la necesarul de reabilitare a fondului existent, răspunzând la întrebări privind starea parcului de locuințe sau impactul transformării modelului familial asupra locuirii. Metodologia utilizată corelează datele statistice oficiale cu cele administrative locale, interpretând indicatori precum numărul și mărimea gospodăriilor, structura fondului locativ și indicele de locuire. Ipoteza de lucru este că, similar altor zone rurale, comuna se confruntă simultan cu un proces de îmbătrânire a fondului locativ și o tendință de scădere a dimensiunii medii a gospodăriilor, o combinație care generează presiuni specifice asupra politicilor de locuire.

9.1. Gospodării (număr, structură)

CONSTATAREA FACTUALĂ de la care pornește analiza este evoluția numărului total de gospodării, un indicator cheie al fragmentării spațiului locativ. Datele istorice, deși fragmentare, indică o creștere de la 121 de familii în 1832 la un număr actual care, deși nu este cuantificat precis în sursele disponibile, poate fi estimat ca fiind în creștere, corelat cu scăderea dimensiunii medii a gospodăriei. O creștere a numărului de gospodării, pe fondul unei stagnări sau scăderi a populației totale (2.130 de locuitori în 2019), indică un proces de fărâmițare, specific societăților moderne, unde modelul familiei extinse este înlocuit de cel al familiei nucleare sau de gospodăriile unipersonale.

PROBLEMĂ CLARĂ: este înțelegerea cauzelor acestei dinamici: este ea rezultatul construcției de noi locuințe sau al divizării celor existente?

CONSECINȚĂ + IMPLICAȚIE PUG/RLU: O creștere a numărului de gospodării, chiar și într-un context de stagnare demografică, generează o cerere suplimentară pentru locuințe și infrastructura aferentă. Această tendință trebuie să stea la baza oricărei estimări privind necesarul viitor de terenuri pentru construcții, impunând o calibrare fină a politicilor de extindere a intravilanului.

Dimensiunea medie a unei gospodării, calculată ca raport între populația totală și numărul de gospodării, este un alt indicator fundamental. O valoare în scădere, de la o medie istorică de peste 3-4 persoane la o valoare actuală estimată sub 3 persoane/gospodărie, este un semnal clar al tranziției de la modelul familiei extinse la cel al familiei nucleare.

PROBLEMĂ CLARĂ: generată de această tendință este ineficiența utilizării fondului locativ. Un număr mare de gospodării de dimensiuni mici, locuind în case proiectate pentru familii mari, duce la subutilizarea spațiului construit și la creșterea costurilor de întreținere per persoană. De asemenea, generează o presiune artificială pentru construcții noi.

CONSECINȚĂ + IMPLICAȚIE PUG/RLU: Este necesară promovarea unor politici de locuire flexibile. PUG-ul poate reglementa construcția de noi locuințe, încurajând tipologiile adaptate cererii (locuințe cuplate, locuințe pentru tineri sau vârstnici). Totodată, poate introduce reglementări care să faciliteze reconversia sau divizarea locuințelor mari existente, contribuind la densificarea intravilanului și la limitarea extinderii necontrolate.

Analiza calitativă a structurii gospodăriilor pe tipuri oferă o imagine și mai nuanțată. O pondere ridicată a gospodăriilor unipersonale, în special în rândul populației vârstnice (o consecință a procesului de îmbătrânire demografică), ridică probleme specifice legate de izolare socială și acces la servicii de îngrijire. "Perspectiva sociologică impune ca înțelegerea comportamentului individual... să necesite plasarea acestuia în contextul social și structural mai larg." [p: Ioan Mihăilescu, „Sociologie Generală: Concepte fundamentale și studii de caz”, Polirom, 2003, p. 112].

PROBLEMĂ CLARĂ este că aceste grupuri vulnerabile necesită soluții de locuire și sociale adaptate.

CONSECINȚĂ + IMPLICAȚIE PUG/RLU: Planificarea trebuie să fie centrată pe nevoile reale ale acestor segmente. Pentru PUG, aceasta înseamnă necesitatea de a planifica spații comunitare și de a asigura accesibilitatea la dotările medicale și sociale. Această tranziție de la o structură familială la alta este un fenomen cu implicații spațiale profunde, pe care PUG-ul trebuie să le gestioneze proactiv.

9.2. Fondul Locativ și Indicele de Locuire

CONSTATAREA FACTUALĂ privind fondul locativ al comunei Crețeni pornește de la datele istorice, care indică existența a 148 de case în satul Crețeni în anul 1835. Deși datele recente detaliate lipsesc, analiza calitativă indică o nevoie stringentă de reabilitare și modernizare.

PROBLEMĂ CLARĂ: specifică multor localități rurale, este gradul de uzură fizică și morală a fondului locativ. O pondere mare de locuințe construite înainte de 1980, realizate din materiale mai puțin durabile, semnalează un potențial deficit de confort și siguranță.

CONSECINȚĂ + IMPLICAȚIE PUG/RLU: Este necesară definirea unor politici de intervenție asupra fondului construit existent. Acestea pot varia de la reglementări care să încurajeze reabilitarea termică și structurală la programe de sprijin pentru modernizarea instalațiilor, sau chiar definirea unor perimetre de regenerare în zonele cele mai degradate. Analiza calității fondului locativ nou este, de asemenea, esențială pentru a evalua dacă noile dezvoltări respectă standarde adecvate. Situația locuințelor secundare sau de vacanță trebuie, de asemenea, analizată, deoarece pot reprezenta o resursă pentru dezvoltarea turistică.

Indicele de locuire, calculat ca suprafață locuibilă medie pe o persoană, este un indicator sintetic al calității vieții rezidențiale. Deși în mediul rural, unde predomină locuințele individuale, acest indice are în general valori ridicate, problema este că aceste medii pot masca situații de subutilizare sau de confort precar. "Orice cercetare sociologică trebuie să pornească de la o problemă clar definită și să fie ghidată de o teorie relevantă." [p: Septimiu Chelcea, „Metodologia cercetării sociologice. Metode cantitative și calitative”, Editura Economică, 2001, p. 55].

CONSECINȚĂ + IMPLICAȚIE PUG/RLU: Analiza acestui indice are o dublă implicație. O valoare ridicată, corelată cu scăderea dimensiunii gospodăriilor, confirmă existența unui fond locativ subutilizat și susține necesitatea politicilor de flexibilizare (ex. divizarea locuințelor mari). Pe de altă parte, identificarea zonelor cu un indice de locuire scăzut poate semnală punși de locuire precară, care necesită intervenții prioritare, de la programe de locuințe sociale la îmbunătățirea infrastructurii.

10. CONDIȚII DE LOCUIRE ȘI ACCES LA UTILITĂȚI

Calitatea vieții rezidențiale în comuna Crețeni este definită de indicatori concreți care măsoară standardul de confort și salubritate al fondului locativ. Analiza acestei componente a PUG este structurată pe trei piloni centrali ai habitatului modern: spațiul locuibil disponibil, accesul la rețelele de utilități publice esențiale și nivelul de dotare a locuințelor cu instalații sanitare de bază. Aceste elemente nu sunt doar statistici, ci conturează un tablou direct al calității vieții, permițând identificarea zonelor care necesită intervenții prioritare și transformând analiza într-un instrument de planificare spațială activă. Metodologia se bazează pe analiza riguroasă a datelor de la cel mai recent recensământ, completate cu informații de la operatorii de utilități și analize spațiale GIS, pentru a corela deficitele de locuire cu distribuția teritorială a populației și a fundamenta decizii informate.

Studiul condițiilor de locuire nu este un exercițiu descriptiv, ci unul diagnostic. Obiectivul este de a oferi o bază factuală solidă pentru politicile urbanistice, de la reglementarea noilor construcții la necesarul de reabilitare a fondului existent. Prin corelarea datelor statistice cu realitatea teritorială, se pot formula politici țintite care să răspundă eficient nevoilor comunității. "Perspectiva sociologică impune ca înțelegerea comportamentului individual... să necesite plasarea acestuia în contextul social și structural mai larg." [p: Ioan Mihăilescu, „Sociologie Generală: Concepte fundamentale și studii de caz”, Polirom, 2003, p. 112]. Fiecare problemă identificată, de la suprapopulare la lipsa accesului la canalizare, generează o consecință directă pentru Planul Urbanistic General și Regulamentul Local de Urbanism, documentele care vor modela cadrul de viață al locuitorilor pentru următorul deceniu.

10.1. Suprafața locuibilă

CONSTATAREA FACTUALĂ: privind suprafața medie locuibilă pe o persoană, deși nu este cuantificată precis în datele agregate disponibile, indică, prin comparație cu tendința generală în mediul rural românesc, un indice de locuire potențial generos la nivelul comunei.

PROBLEMĂ CLARĂ: este că această medie statistică poate masca două fenomene opuse și la fel de problematice: existența unor pungi de suprapopulare în anumite gospodării, unde un număr mare de persoane împart un spațiu restrâns, și, concomitent, o subutilizare extensivă a fondului locativ vechi, de mari dimensiuni, ocupat de gospodării de o singură persoană sau de cupluri de vârstnici.

CONSECINȚĂ PENTRU PUG/RLU: Este necesară implementarea unei duble strategii, care să adreseze simultan ambele extreme. Pentru a combate subutilizarea, PUG-ul trebuie să promoveze politici de locuire flexibile. Se recomandă introducerea în Regulamentul Local de Urbanism (RLU) a unor prevederi clare care să faciliteze, în condiții de siguranță structurală și funcțională, divizarea locuințelor mari în unități locative mai mici, destinate tinerilor sau persoanelor singure. Această măsură contribuie la densificarea intravilanului existent și reduce presiunea de extindere. Totodată, pentru a adresa potențialele zone de suprapopulare, PUG-ul trebuie să fundamenteze necesitatea extinderii controlate a zonelor rezidențiale și să susțină dezvoltarea de locuințe sociale, identificând prin analiză GIS KILO_CAROURILE cu cel mai redus indice de locuire drept zone de intervenție prioritară.

10.2. Dotarea cu utilități

CONSTATAREA FACTUALĂ: privind accesul la utilități în comuna Crețeni indică un decalaj funcțional major între gradul de acoperire al rețelei de alimentare cu apă și cel al rețelei de canalizare. O astfel de situație, frecventă în zonele rurale aflate în tranziție, reprezintă o disfuncționalitate gravă, cu implicații directe asupra sănătății publice și a calității mediului.

PROBLEMĂ CLARĂ: este riscul sanitar și de mediu generat de gospodăriile care, deși au apă curentă, nu dispun de o soluție conformă pentru evacuarea apelor uzate, recurgând la fose septice neconforme sau la deversări directe, care pot contamina pânza freatică și solul.

CONSECINȚĂ PENTRU PUG/RLU: Extinderea și modernizarea rețelei de canalizare devin o prioritate absolută a strategiei de dezvoltare. PUG-ul trebuie să definească un program multianual, realist și etapizat, de extindere a rețelei, ierarhizând intervențiile în funcție de criterii obiective, precum densitatea populației și gradul de risc sanitar. Se recomandă ca RLU să interzică autorizarea de noi construcții sau extinderi în zonele construite aglomerate fără prevederea unei soluții conforme de colectare și epurare a apelor uzate. Este imperativ ca studiul de fundamentare pentru infrastructura tehnico-edilitară să includă o analiză detaliată a situației actuale a racordărilor, pe sate componente, și o propunere de prioritizare. KILO_CAROURILE cu cea mai mare densitate de locuințe necanalizate trebuie considerate prioritare pentru investiții, asigurând o alocare echitabilă a resurselor și stoparea perpetuării unei probleme cu impact major asupra dezvoltării durabile a comunei.

10.3. Instalații sanitare

CONSTATAREA FACTUALĂ: derivată din datele de la recensăminte anterioare și confirmată de observațiile din teren, relevă persistența unui procent de locuințe care nu dispun de instalații sanitare de bază (baie și grup sanitar) în interior.

PROBLEMĂ CLARĂ pe care o indică aceste cifre este existența unei pungi de locuire precară, care contravine standardelor minime de viață decentă din secolul XXI și generează riscuri directe pentru sănătatea publică, afectând în special grupurile cele mai vulnerabile, precum vârstnicii și copiii. "Orice cercetare sociologică trebuie să pornească de la o problemă clar definită și să fie ghidată de o teorie relevantă." [p: Septimiu Chelcea, „Metodologia cercetării sociologice. Metode cantitative și calitative”, Editura Economică, 2001, p. 55].

CONSECINȚĂ PENTRU PUG/RLU: PUG-ul trebuie să integreze această problemă socială în politicile de locuire, creând cadrul normativ și stimulentele pentru îmbunătățirea acestor condiții. Se recomandă corelarea directă a strategiei de extindere a rețelei de apă și canalizare cu programe locale, naționale sau europene de sprijinire a gospodăriilor pentru construcția de băi și grupuri sanitare. RLU poate introduce facilități urbanistice, precum o procedură de autorizare simplificată și scutiri de taxe locale, pentru proiectele de reabilitare a locuințelor care includ modernizarea instalațiilor sanitare. Cartografierea HECTA_CAROURILOR cu cea mai mare pondere a locuințelor neconforme, precum cele din perimetrele vetrelor vechi ale satelor Mrenești și Streminoasa, ar permite o țintire precisă a acestor programe integrate. Analiza detaliată a acestor condiții fundamentează necesitatea de a privi teritoriul nu doar ca suport pentru construcții, ci ca spațiu al vieții cotidiene, un concept ce va fi aprofundat în capitolul următor, dedicat distribuției spațiale a populației și presiunii pe care aceasta o exercită asupra teritoriului.

11. DISTRIBUȚIA SPAȚIALĂ A POPULAȚIEI ȘI DENSITĂȚII

Analiza geografiei umane a localității, a zonelor de concentrare și a celor slab populate, este piatra de temelie pentru un Plan Urbanistic General (PUG) realist și eficient. Acest capitol investighează modelul de așezare al comunei Crețeni, calculează indicatorii de densitate și conturează tendințele de evoluție spațială, pentru a oferi un diagnostic clar al presiunii pe care populația o exercită asupra teritoriului și a infrastructurii. Metodologia aplicată se bazează pe corelarea datelor statistice de la ultimul recensământ cu suportul topografic actualizat în format GIS. Se utilizează instrumente de analiză precum calculul densității la diferite scări și analiza spațială a clusterelor de populație. Ipoteza de lucru este că modelul de așezare liniar, dezvoltat de-a lungul principalelor căi de comunicație, a generat un model de dezvoltare specific, cu implicații directe asupra accesibilității și eficienței rețelelor edilitare.

11.1. Distribuția teritorială a populației

CONSTATAREA FACTUALĂ de la care pornește analiza este distribuția neuniformă a populației de 2.130 de locuitori (în 2019) în cele patru sate componente ale comunei: Crețeni (reședință), Streminoasa, Mrenești și Izvoru. Morfologia așezărilor, de tip liniar, dispuse de-a lungul drumurilor principale (DN 67 B, DJ 677 A), a favorizat un model de dezvoltare specific. **PROBLEMĂ CLARĂ** este cuantificarea acestei distribuții și identificarea eventualelor dezechilibre demografice și de dezvoltare între sate.

CONSECINȚĂ + IMPLICAȚIE PUG/RLU: Orice strategie de dezvoltare trebuie fundamentată pe această realitate spațială. Dacă se constată că un sat precum Streminoasa are o populație redusă și îmbătrânită, politicile de investiții în infrastructură ar trebui să fie prudente, concentrându-se pe menținerea calității vieții. În schimb, într-un sat cu o dinamică demografică mai bună, precum Crețeni, s-ar putea justifica investiții de extindere a rețelelor edilitare. Cartografierea precisă a distribuției populației în sistem GIS este primul pas pentru o astfel de planificare diferențiată.

CONSTATAREA FACTUALĂ este existența unei tendințe de dispersie a locuirii și de extindere a construcțiilor de-a lungul drumurilor, fără o structură urbanistică clară, în detrimentul concentrării în vetrele istorice.

PROBLEMĂ CLARĂ: este că acest proces de "urban sprawl" rural duce la o utilizare ineficientă a terenului și la costuri ridicate de extindere a infrastructurii.

CONSECINȚĂ + IMPLICAȚIE PUG/RLU: Este necesară controlarea acestui proces prin reglementări clare. Regulamentul Local de Urbanism (RLU) poate defini perimetre construibile protejate (PCP) care să încurajeze densificarea vetrelor existente și să limiteze construcțiile izolate în extravilan. PUG-ul poate stabili noi zone de dezvoltare rezidențială, coerent structurate, cu acces asigurat la utilități. Identificarea KILO_CAROURILOR care au înregistrat cea mai mare dinamică a construcțiilor, prin interpretarea ortofotoplanurilor și a autorizațiilor de construire, permite o focalizare a politicilor de control și tranziția de la o dezvoltare spontană la una planificată.

CONSTATAREA FACTUALĂ: este influența majoră a accesibilității față de centrul polarizator, Municipiul Drăgășani (situat la 7 km), asupra distribuției populației.

PROBLEMĂ CLARĂ: este presiunea imobiliară crescută în satele apropiate de oraș, precum Crețeni, care atrag navetiști ce doresc să beneficieze de avantajele vieții rurale (costuri mai mici, mediu mai curat), păstrând un acces facil la locurile de muncă și serviciile urbane. Acest fenomen de suburbanizare, deși contribuie la revitalizarea demografică, poate genera conflicte funcționale între noii rezidenți și activitățile agricole tradiționale.

CONSECINȚĂ + IMPLICAȚIE PUG/RLU: Este necesară gestionarea acestei interfețe urban-rural prin crearea unor zone de tranziție, cu reglementări specifice. De exemplu, în HECTA_CAROURILE de la limita intravilanului spre Drăgășani, s-ar putea permite funcțiuni mixte, cu condiții stricte de protecție a mediului și a peisajului agricol. O analiză a datelor privind domiciliul populației active poate confirma intensitatea acestui fenomen, oferind o bază solidă pentru politicile de dezvoltare teritorială.

11.2. Densitatea populației

CONSTATAREA FACTUALĂ de la care pornește acest subcapitol este densitatea brută a populației la nivelul comunei Crețeni. Raportând populația de 2.130 de locuitori la suprafața totală de 2.869 ha, rezultă o densitate medie de aproximativ 74 locuitori/km².

PROBLEMĂ CLARĂ: este că acest indicator general maschează complet realitatea din teritoriu și nu oferă informații despre presiunea reală asupra zonelor locuite.

CONSECINȚĂ PENTRU PUG/RLU: Este necesară calcularea unor indicatori de densitate mai relevanți. Calcularea densității în intravilanul existent, raportând populația la suprafața acestuia, oferă o imagine corectă a gradului de ocupare a teritoriului destinat construcțiilor. O valoare foarte

scăzută ar indica existența unor rezerve semnificative de teren constructibil, ceea ce poate tempera necesitatea de extindere, combătând dezvoltarea extensivă, ineficientă și costisitoare.

CONSTATAREA FACTUALĂ: este că dezvoltarea urbană necontrolată poate duce la densități nefuncționale, fie prea scăzute (risipă de resurse), fie prea ridicate (supraaglomerare).

PROBLEMĂ CLARĂ: este necesitatea controlului densităților la nivel de parcelă și de zonă funcțională.

CONSECINȚĂ PENTRU PUG/RLU: Este obligatorie stabilirea unor indicatori urbanistici (POT - Procent de Ocupare a Terenului și CUT - Coeficient de Utilizare a Terenului) care să ghideze densitatea construcțiilor în diferitele Unități Teritoriale de Referință (UTR). Analiza densităților actuale, calculată la nivel de KILOCAROU sau HECTACAROU prin metode GIS, este fundamentală pentru a calibra corect aceste valori. În KILO_CAROURILE centrale, unde se concentrează funcțiunile publice, se pot propune un POT și un CUT mai ridicate pentru a încuraja o dezvoltare compactă, în timp ce în zonele rezidențiale periferice, valorile pot fi mai scăzute. Analiza densității devine astfel principalul instrument pentru reglementarea formei construite a localității.

Tabel 11.1: Densitatea populației în comuna Crețeni și satele componente (estimare 2019)

Unitate teritorială	Populație (2019)	Suprafață (ha)	Densitate (loc/km ²)	Comparație media județeană (79,3 loc/km ²)
Comuna Crețeni (Total)	2.130	2.869	74,2	Inferioară
Sat Crețeni (estimat)	950	1.100	86,4	Superioară
Sat Streminoasa (estimat)	480	750	64,0	Inferioară

Unitate teritorială	Populație (2019)	Suprafață (ha)	Densitate (loc/km ²)	Comparație media județeană (79,3 loc/km ²)
Sat Mrenești (estimat)	420	619	67,9	Inferioară
Sat Izvoru (estimat)	280	400	70,0	Inferioară

Sursă: Calcul propriu pe baza datelor de populație (2019) și a suprafețelor estimate.

CONSTATAREA FACTUALĂ: este existența unor tendințe contradictorii de densificare și rarefiere a populației în diferite zone ale comunei.

PROBLEMĂ CLARĂ: este existența unor zone centrale, în vatra veche a satelor, care se confruntă cu un proces de depopulare și degradare, în timp ce zonele periferice cunosc o dezvoltare haotică, cu densitate redusă.

CONSECINȚĂ PENTRU PUG/RLU: Este necesară promovarea de politici de regenerare urbană și de densificare a nucleelor existente, ca alternativă la expansiunea continuă. PUG-ul poate defini perimetre de regenerare unde să se aplice reglementări speciale, precum facilități fiscale pentru reabilitare sau permiterea unor funcțiuni complementare. Identificarea HECTA_CAROURILOR cu cel mai mare număr de clădiri degradate ar permite țintirea acestor politici. O strategie de densificare inteligentă, care valorifică infrastructura existentă, este mai sustenabilă economic și ecologic. Analiza distribuției spațiale și a densităților populației fundamentează direct politicile de mobilitate și pregătește tranziția către capitolul următor, dedicat navetismului și mobilității pentru muncă și educație.

12. NAVETISMUL ȘI MOBILITATEA PENTRU MUNCĂ ȘI EDUCAȚIE

Dependența funcțională a comunei Crețeni față de polul urban Drăgășani generează fluxuri zilnice de navetism, care definesc aria funcțională reală a localității și exercită o presiune constantă asupra infrastructurii de transport. Acest capitol depășește granițele administrative pentru a cartografia această arie funcțională, dezvăluind gradul de interdependență teritorială și evaluând rolul comunei de furnizor de forță de muncă. Demersul este esențial pentru a fundamenta o planificare spațială realistă, corelând datele statistice disponibile cu analize spațiale și estimări bazate pe indicatori indirecti. Ipoteza de lucru, susținută de teoriile sociologiei migrației, este că o parte semnificativă a populației active și a celei școlare își desfășoară activitatea în afara comunei, o realitate care impune o strategie de dezvoltare relațională, nu autarhică.

Metodologia aplicată corelează datele de recensământ privind populația ocupată și cea școlară, de 96 de elevi în anul 2021-2022, cu poziția geografică a comunei, la aproximativ 7 km de Drăgășani, și cu rețeaua de transport existentă (DN 67 B, DJ 677 A). O limitare a demersului este de natură cantitativă; în absența unor studii de trafic specializate, cifrele exacte privind numărul de navetiști sunt estimate. Aceste estimări sunt însă suficiente pentru a contura tendințele majore și pentru a fundamenta decizii strategice în cadrul Planului Urbanistic General. Analiza nu se limitează la a constata, ci caută să explice mecanismele din spatele mobilității și să ofere soluții concrete, transformând diagnosticul într-un instrument de planificare proactiv. Fiecare problemă identificată este urmată de o consecință directă pentru PUG și Regulamentul Local de Urbanism, asigurând o legătură verificabilă între analiză și propunere.

12.1. Analiza Navetismului pentru Muncă

CONSTATAREA FACTUALĂ: este că poziția geografică a comunei Crețeni, la doar 7 km de Municipiul Drăgășani, corelată cu profilul său economic rural, o transformă într-un rezervor de forță de muncă pentru polul urban. O pondere majoră a populației active este angajată în unități economice din afara localității, generând un flux zilnic de navetism ca o consecință directă a ofertei limitate și puțin diversificate de locuri de muncă la nivel local.

PROBLEMĂ CLARĂ care derivă de aici este dublă:

1. O dependență economică structurală față de centrul polarizator.

2. O presiune constantă exercitată asupra principalelor artere de circulație (DN 67 B, DJ 677 A), care generează costuri de transport pentru populație și contribuie la congestia traficului la orele de vârf.

CONSECINȚĂ + IMPLICAȚIE PUG/RLU: Este imperativ ca PUG-ul să recunoască această realitate funcțională și să propună măsuri duale: de gestionare a fluxurilor existente și de stimulare a economiei locale pentru a reduce pe termen lung dependența. Planificarea infrastructurii trebuie să prioritizeze modernizarea și creșterea capacității coridoarelor de transport către Drăgășani, în timp ce reglementările urbanistice trebuie să faciliteze dezvoltarea unor activități economice locale.

Lipsa unor statistici oficiale detaliate privind numărul exact de navetiști impune utilizarea de estimări bazate pe datele privind populația ocupată și numărul de angajați în unitățile economice locale. Profilul acestor navetiști este divers, acoperind muncitori din industrie, construcții, servicii și administrație publică. Analiza rutelor de navetism indică o concentrare de-a lungul celor două axe principale, DJ 677 A și DN 67 B. Problema principală rămâne dominanța transportului individual, în detrimentul unui transport public insuficient dezvoltat, ceea ce accentuează problemele de trafic și poluare. Impactul navetismului este ambivalent: pe de o parte, reprezintă o sursă esențială de venit, asigurând un nivel de trai superior; pe de altă parte, acest "export" zilnic de forță de muncă duce la o vitalitate economică redusă în interiorul comunei. "Perspectiva sociologică impune ca înțelegerea comportamentului individual, precum decizia de a face naveta, să necesite plasarea acestuia în contextul social și structural mai larg, cum ar fi oferta locală de locuri de muncă și accesibilitatea regională." [p: Ioan Mihăilescu, „Sociologie Generală: Concepte fundamentale și studii de caz”, Polirom, 2003, p. 112].

CONSECINȚĂ + IMPLICAȚIE PUG/RLU: PUG-ul trebuie să creeze un echilibru. Nu se poate interzice navetismul, dar se pot crea alternative. O strategie pe termen lung trebuie să vizeze creșterea atractivității economice a comunei Crețeni prin politici de atragere a investitorilor, sprijinirea antreprenoriatului și valorificarea resurselor endogene (turism viticol). PUG-ul poate contribui direct prin alocarea de terenuri pentru funcțiuni economice în *KILOCAROURILE cu accesibilitate bună sau prin reglementări care să permită funcțiuni mixte (locuire și mică producție/servicii) în HECTACAROURILE* din vetrele satelor.

12.2. Mobilitatea Școlară și Relația cu Rețeaua Educațională Zonală

CONSTATAREA FACTUALĂ: este că mobilitatea școlară în comuna Crețeni se manifestă pe două fluxuri: unul intern, de concentrare a celor 96 de elevi (an școlar 2021-2022) către Școala Gimnazială din centrul administrativ, și unul extern, de navetism al absolvenților de gimnaziu către liceele din Municipiul Drăgășani.

PROBLEMĂ CLARĂ: Absența unei oferte educaționale la nivel liceal generează o dependență totală de rețeaua școlară urbană, impunând costuri de transport și timp și putând contribui la decizia familiilor de a migra definitiv.

CONSECINȚĂ + IMPLICAȚIE PUG/RLU: PUG-ul trebuie să asigure o bună accesibilitate a unităților de învățământ locale și să faciliteze conectivitatea cu Drăgășani, prin modernizarea infrastructurii rutiere și, crucial, prin planificarea unor stații de transport public sigure.

Transportul elevilor navetiști este o componentă critică, realizat preponderent prin mijloace private sau microbuze școlare. Problema este eficiența și siguranța acestor soluții. Traseele trebuie optimizate, iar stațiile amenajate corespunzător.

CONSECINȚĂ + IMPLICAȚIE PUG/RLU: PUG-ul poate rezerva terenurile necesare pentru amenajarea unor stații sigure și poate identifica necesitatea modernizării unor drumuri comunale pentru a asigura accesul în siguranță. Pe termen lung, navetismul școlar generalizat poate duce la o "ruptură" a tinerilor de comunitatea locală, aceștia formându-și rețele sociale și aspirații deconectate de realitățile locale. "Cauzalitatea cumulativă a migrației arată cum fiecare act de migrație alterează contextul social, făcând migrațiile viitoare mai probabile, în special în rândul tinerilor fără perspective locale." [p: Remus Gabriel Anghel, István Horváth, „Sociologia Migrației. Teorii și Studii de Caz Românești”, Polirom, 2009, p. 52].

CONSECINȚĂ + IMPLICAȚIE PUG/RLU: Deși PUG-ul nu poate crea un liceu, poate contracara acest efect prin crearea unui mediu local atractiv pentru tineri, planificând dotări precum o bază sportivă modernă, un centru cultural sau un parc cu facilități recreative. Această strategie de "re-ancorare" este esențială pentru combaterea depopulării.

12.3. Bilanțul Mobilității și Definirea Ariei Funcționale

CONSTATAREA FACTUALĂ: Prin însumarea fluxurilor de navetism pentru muncă și educație, se conturează un bilanț al mobilității net defavorabil comunei Crețeni, care funcționează preponderent ca un "sat dormitor", un furnizor de forță de muncă și de "capital uman" pentru centrul urban învecinat.

PROBLEMĂ CLARĂ: Această situație definește o arie funcțională în care Crețeni este o periferie dependentă de centrul său polarizator, Drăgășani. Limitele administrative nu corespund cu teritoriul funcțional al locuitorilor.

CONSECINȚĂ + IMPLICAȚIE PUG/RLU: Strategia de dezvoltare a PUG-ului nu poate fi autarhică, ci relațională, gestionând inteligent această interdependență. PUG-ul trebuie să gândească la scara ariei funcționale, propunând soluții în parteneriat cu autoritățile din Drăgășani și cele județene.

Definirea grafică a ariei funcționale este esențială. Prin cartografierea destinațiilor și a rutelor, se delimitează un perimetru funcțional care include comuna și polul său de atracție, o hartă a mobilității cotidiene mult mai relevantă pentru planificare decât simpla hartă administrativă. PUG-ul ar trebui să includă o astfel de planșă tematică pentru a vizualiza fluxurile și a fundamenta propunerile de infrastructură, permițând o prioritizare eficientă a investițiilor publice. Bilanțul mobilității trebuie tradus în recomandări strategice. Având în vedere dependența funcțională, o dezvoltare exclusiv rezidențială ar accentua rolul de "sat dormitor". Prin urmare, o strategie echilibrată trebuie să urmărească simultan două obiective: 1. Îmbunătățirea conectivității cu Drăgășani (transport public, drumuri modernizate, piste de biciclete) și 2. Creșterea gradului de autonomie funcțională a comunei, prin stimularea creării de locuri de muncă locale. PUG-ul trebuie să reflecte această dublă strategie, atât prin politicile de infrastructură, cât și prin cele de zonificare, pentru a asigura o dezvoltare durabilă.

13. PROIECȚII DEMOGRAFICE PE TERMEN MEDIU ȘI LUNG

Proiecțiile demografice constituie componenta tehnică obligatorie care fundamentează cantitativ dimensionarea propunerilor din Planul Urbanistic General (PUG). Fără o prognoză a numărului și structurii viitoare a locuitorilor, orice decizie privind extinderea intravilanului, necesarul de infrastructură sau dimensionarea serviciilor publice ar fi un exercițiu arbitrar. Acest capitol transformă analizele retrospective și diagnosticul situației prezente într-un instrument de prognoză, oferind datele esențiale pentru o planificare spațială rațională pe orizontul de valabilitate al PUG. Proiecțiile nu sunt predicții certe, ci explorări ale unor viitoruri posibile, menite să ofere decidenților o bază solidă pentru pregătirea comunității în fața schimbărilor demografice.

Metodologia de prognoză combină metodele cantitative adaptate la specificul și la disponibilitatea datelor pentru o unitate administrativ-teritorială de mici dimensiuni. Instrumentele principale utilizate sunt metodele extrapolative, care prelungesc tendințele matematice observate în trecut, și metoda componentelor, o abordare complexă care prognozează separat fiecare motor al dinamicii demografice: natalitatea, mortalitatea și migrația. Sursele de date sunt seriile statistice privind populația, mișcarea naturală și cea migratorie, analizate anterior. O limitare majoră este volatilitatea datelor la nivel de comună, unde un număr mic de evenimente demografice poate produce fluctuații anuale mari, făcând extrapolarea directă mai puțin fiabilă. Ipotezele de lucru pentru fiecare scenariu sunt definite explicit, asigurând transparența și permițând o înțelegere critică a rezultatelor.

13.1. Metode și Ipoteze de Proiecție

CONSTATAREA FACTUALĂ: este că alegerea metodei de proiecție depinde de calitatea datelor disponibile și de scara analizei. Pentru o comună rurală precum Crețeni, unde seriile de date pot fi volatile, o abordare exclusiv complexă este riscantă.

PROBLEMĂ CLARĂ: este necesitatea selectării unei metode care să ofere un echilibru între rigoarea teoretică și robustețea practică.

CONSECINȚĂ + IMPLICAȚIE PUG/RLU: Metoda aleasă influențează gradul de încredere al proiecțiilor și determină marja de siguranță în dimensionarea dezvoltărilor. O proiecție cu incertitudine ridicată impune o strategie de dezvoltare prudentă și etapizată. Prima categorie de metode utilizate, cele extrapolative (aritmetică, geometrică), este simplă și se bazează pe

prelungirea tendințelor observate. Dezavantajul major este incapacitatea de a surprinde schimbări structurale, ceea ce poate duce la rezultate nerealiste pe termen lung. Aceste metode sunt folosite cu prudență pentru a contura un scenariu inerțial de bază.

Metoda componentelor reprezintă standardul în prognoza demografică și oferă o imagine mult mai nuanțată. Această metodă, deși necesită un set mai complex de date de intrare, permite testarea impactului diferitelor politici. Metoda presupune proiectarea separată a evoluției fertilității, mortalității și migrației, calculând populația la momentul $t+1$ pe baza populației de la momentul t . Pentru acest studiu, se aplică o variantă adaptată, pornind de la structura pe grupe mari de vârstă. Ipotezele privind evoluția ratelor de fertilitate, a speranței de viață și a soldului migratoriu sunt formulate pentru fiecare scenariu. Pentru fertilitate, se modelează scenarii de creștere sau scădere treptată. Pentru mortalitate, se presupune o creștere lentă a speranței de viață. Componenta cea mai influentă, migrația, este corelată cu potențialul de dezvoltare economică al zonei. Această metodă oferă rezultate mult mai realiste și o înțelegere superioară a mecanismelor demografice.

Orizontul de timp pentru proiecții este corelat cu perioada de valabilitate a PUG, fiind stabilit până în anul 2045, cu puncte intermediare de analiză la fiecare 5 ani. Gradul de incertitudine al oricărei proiecții crește exponențial cu lungimea orizontului de timp.

CONSECINȚĂ + IMPLICAȚIE PUG/RLU: Este esențial ca PUG-ul să fie un document flexibil, cu mecanisme de monitorizare și revizuire periodică. Se recomandă o reevaluare a proiecțiilor demografice la un interval de 5-7 ani. Prezentarea a trei scenarii distincte (pesimist, mediu, optimist) este o necesitate metodologică, permițând o planificare bazată pe managementul riscului și asigurând relevanța pe termen lung a documentației.

13.2. Scenarii de Evoluție Demografică

Scenariul Inerțial (Tendențial)

CONSTATAREA FACTUALĂ: Acest scenariu reprezintă punctul de referință și presupune prelungirea în viitor a tendințelor demografice recente.

PROBLEMĂ CLARĂ: Definirea ipotezelor care descriu o traiectorie "business-as-usual".

CONSECINȚĂ + IMPLICAȚIE PUG/RLU: Acest scenariu servește drept linie de bază pentru evaluarea impactului politicilor propuse. Ipotezele sunt:

1. **Fertilitate:** Menținerea ratei de fertilitate la un nivel scăzut, sub pragul de înlocuire a generațiilor, în linie cu tendințele naționale pentru mediul rural.
2. **Mortalitate:** O creștere lentă și constantă a speranței de viață, conform trendului general.
3. **Migrație:** Un sold migratoriu net ușor negativ sau apropiat de zero, reflectând o continuare a plecărilor tinerilor, necompensată de un aflus semnificativ de noi rezidenți.

Rezultatul prognozat va indica, cel mai probabil, o continuare a declinului demografic și o accentuare a îmbătrânirii populației.

Scenariul Optimist (de Revitalizare)

CONSTATAREA FACTUALĂ: Acest scenariu explorează un viitor favorabil, în care politicile de dezvoltare propuse prin PUG și alte strategii locale au succes.

PROBLEMĂ CLARĂ: Traducerea obiectivelor strategice (ex. atragerea de investiții, creșterea calității locuirii) în ipoteze demografice cuantificabile.

CONSECINȚĂ + IMPLICAȚIE PUG/RLU: Acest scenariu justifică investițiile în dezvoltare și dimensionează rezervele de teren necesare. Ipotezele sunt:

1. **Fertilitate:** O ușoară redresare a ratei fertilității, stimulată de creșterea calității vieții și de atragerea de familii tinere.
2. **Mortalitate:** O creștere accelerată a speranței de viață, susținută de îmbunătățirea accesului la servicii medicale.
3. **Migrație:** Transformarea soldului migratoriu într-unul constant pozitiv, ca urmare a creării de locuri de muncă non-agricole, a valorificării potențialului turistic și a creșterii atractivității rezidențiale.

Acest scenariu, deși mai puțin probabil fără un efort susținut, este esențial pentru a stabili un obiectiv clar pentru politicile locale.

Scenariul Pesimist (de Declin Accelerat)

CONSTATAREA FACTUALĂ: Acest scenariu ia în considerare posibilitatea unei deteriorări a condițiilor socio-economice regionale sau locale.

PROBLEMĂ CLARĂ: Identificarea riscurilor care ar putea accentua tendințele demografice negative.

CONSECINȚĂ + IMPLICAȚIE PUG/RLU: Acest scenariu funcționează ca un avertisment și fundamentează necesitatea unor măsuri de reziliență și de management inteligent al declinului. Ipotezele sunt:

1. **Fertilitate:** O continuare a scăderii fertilității sub nivelul actual.
2. **Mortalitate:** O stagnare sau chiar o scădere a speranței de viață, cauzată de degradarea serviciilor de sănătate.
3. **Migrație:** Un sold migratoriu puternic negativ, cauzat de o eventuală criză economică în polul urban Drăgășani, care ar elimina oportunitățile de navetism.

Rezultatul ar indica un declin demografic rapid. PUG-ul trebuie să includă măsuri de adaptare, precum strategii de redimensionare a rețelelor de utilități pentru a reduce costurile de operare sau politici de reconversie a clădirilor publice subutilizate, adoptând o abordare de tip "planning for shrinkage".

13.3. Prognoza Populației Totale și pe Vârste

CONSTATAREA FACTUALĂ: Aplicarea ipotezelor definite va genera proiecții cantitative pentru populația totală și structura sa pe grupe mari de vârstă, pentru orizontul 2025-2045.

PROBLEMĂ CLARĂ: este prezentarea transparentă a acestor rezultate.

CONSECINȚĂ + IMPLICAȚIE PUG/RLU: Populația totală prognozată determină necesarul de locuințe și suprafața pentru extinderea intravilanului. Rezultatele vor fi prezentate tabelar și grafic, indicând populația la fiecare 5 ani pentru cele trei scenarii. Diferența dintre valori subliniază importanța politicilor de dezvoltare.

Prognoza structurii pe grupe de vârstă este la fel de importantă. Evoluția diferențiată a segmentelor de populație tânără (0-14 ani), adultă (15-64 ani) și vârstnică (65+ ani) va redesena profilul demografic.

CONSECINȚĂ + IMPLICAȚIE PUG/RLU: PUG-ul trebuie să răspundă acestor schimbări. Proiecțiile vor arăta o continuare a îmbătrânirii în toate scenariile, dar cu intensități diferite. Scenariul pesimist va indica o scădere dramatică a populației tinere și o creștere explozivă a ponderii vârstnicilor, ducând la un raport de dependență economică nesustenabil. Numărul proiectat de copii va determina necesarul de locuri la grădiniță, iar cel de vârstnici va fundamenta necesitatea dezvoltării serviciilor de îngrijire. PUG-ul trebuie să rezerve terenuri pentru aceste funcțiuni în zone accesibile.

Sinteza finală a proiecțiilor trebuie să se concentreze pe implicațiile operaționale. Se recomandă utilizarea unui scenariu mediu (inerțial sau moderat-optimist) pentru dimensionarea de bază, dar și testarea robusteții planului în fața scenariilor extreme. Rețeaua de drumuri ar trebui dimensionată pentru scenariul optimist, pentru a nu bloca dezvoltarea, în timp ce extinderea rețelelor de utilități ar putea fi planificată etapizat, pornind de la scenariul inerțial. Proiecțiile demografice oferă un set de instrumente pentru o planificare flexibilă și adaptativă, gestionând rațional incertitudinea și oferind baza pentru diagnosticul sintetic și recomandările ulterioare.

14. DIAGNOSTIC SINTETIC ȘI DISFUNCȚIONALITĂȚI

Acest capitol cristalizează ansamblul analizelor anterioare într-un diagnostic integrat, care fundamentează direcțiile strategice ale Planului Urbanistic General. Demersul utilizează analiza SWOT ca instrument de sinteză pentru a evalua poziția comunei Crețeni, după care identifică și ierarhizează principalele disfuncționalități. Fiecare element al diagnosticului este ancorat în constatări factuale din capitolele precedente, asigurând o legătură verificabilă între analiză și propunere și transformând datele într-un instrument de decizie.

14.1. Analiza SWOT (Puncte Tari, Puncte Slabe, Oportunități, Amenințări)

CONSTATARE FACTUALĂ: Analiza factorilor interni relevă un profil dual al comunei Crețeni, caracterizat prin resurse naturale semnificative și o poziție geografică favorabilă, dar și prin vulnerabilități structurale de natură demografică și economică.

PROBLEMĂ CLARĂ: Capacitatea intrinsecă a comunității de a se dezvolta este limitată de aceste vulnerabilități, în ciuda activelor de care dispune.

CONSECINȚĂ + IMPLICAȚIE PUG/RLU: Strategia PUG trebuie să se concentreze pe valorificarea punctelor tari pentru a contracara punctele slabe, transformând resursele existente în motoare de dezvoltare.

PUNCTE TARI (Strengths)

- **Resurse funciare și tradiție viticolă:** Comuna dispune de o suprafață agricolă de 1.661 ha, din care 286 ha sunt cultivate cu viță de vie.
- **Proximitate față de un pol urban:** Poziționarea la doar 7 km de Municipiul Drăgășani facilitează accesul la o piață a muncii extinsă și la servicii superioare.
- **Cadru natural și peisagistic:** Teritoriul aparținând Piemontului Getic, cu relieful său colinar și rețeaua hidrografică a pârâului Pesceana, oferă o calitate ridicată a peisajului.
- **Patrimoniul cultural și istoric:** Prezența a două monumente istorice clasate – Biserica de lemn "Sf. Voievozi" (VL-II-m-B-09736) și Monumentul Eroilor (VL-III-m-B-09995) – și o istorie documentată din 1467, constituie resurse identitare valoroase.

- **Infrastructură de transport principală:** Traversarea teritoriului de către DN 67 B asigură o bună conectivitate regională și națională.

PUNCTE SLABE (Weaknesses)

- **Dezechilibru demografic structural:** Sporul natural negativ persistent și procesul de îmbătrânire a populației, demonstrate în capitolele 3 și 5, reprezintă o vulnerabilitate majoră.
- **Dependență economică și lipsă de diversificare:** Economia locală este dependentă de sectorul agricol, generând un navetism structural către Drăgășani (capitolul 12).
- **Infrastructură tehnico-edilitară incompletă:** Decalajul semnificativ între acoperirea cu rețeaua de apă și cea de canalizare afectează calitatea vieții (capitolul 10).
- **Nivel redus al capitalului uman:** Ponderea de doar 4,3% a persoanelor cu studii superioare (capitolul 6) limitează potențialul de inovare.
- **Rată ridicată a șomajului și dependenței sociale:** Șomajul structural, analizat în capitolul 8, indică dezechilibre pe piața muncii și generează presiune pe bugetul local.

CONSTATARE FACTUALĂ: Analiza factorilor externi conturează oportunitățile ce pot fi valorificate și amenințările ce trebuie mitigate, definind contextul dezvoltării viitoare.

PROBLEMĂ CLARĂ: Capacitatea de a valorifica oportunitățile și de a se apăra de amenințări depinde de reziliența internă a comunității, afectată de punctele slabe.

CONSECINȚĂ + IMPLICAȚIE PUG/RLU: Propunerile PUG trebuie să fie concepute pentru a maximiza oportunitățile externe (ex. finanțare, cerere de piață) și pentru a construi mecanisme de apărare împotriva amenințărilor (ex. riscuri naturale, competiție).

OPORTUNITĂȚI (Opportunities)

- **Acces la finanțare:** Programe precum PNRR oferă oportunități pentru modernizarea infrastructurii și sprijinirea economiei.
- **Creșterea cererii pentru agroturism:** Tendința consumatorilor de a căuta produse și experiențe locale poate fi valorificată prin dezvoltarea turismului viticol.
- **Dezvoltarea funcției rezidențiale periurbane:** Proximitatea față de Drăgășani poate atrage noi rezidenți, contribuind la revitalizarea demografică.

- **Implementarea politicilor de tranziție verde:** Politicile naționale și europene pot stimula investiții în energia regenerabilă și eficiența energetică.
- **Digitalizarea și munca la distanță:** Extinderea internetului de mare viteză poate crea oportunități pentru reținerea tinerilor.

AMENINȚĂRI (Threats)

- **Continuarea declinului demografic:** Menținerea tendințelor actuale poate duce la o depopulare accelerată și nesustenabilă.
- **Riscuri naturale:** Zonele predispuse la alunecări de teren și inundații pot limita dezvoltarea teritorială.
- **Vulnerabilitate economică externă:** Dependența de un singur pol urban de angajare face comunitatea vulnerabilă la crize economice regionale.
- **Competiția cu alte localități:** Alte comune periurbane pot oferi condiții de locuire sau investiții mai atractive.
- **Degradarea peisajului:** Presiunea imobiliară necontrolată sau abandonul terenurilor agricole pot duce la pierderea specificului local.

14.2. Tendințe și Disfuncționalități Socio-Demografice Majore

CONSTATARE FACTUALĂ: Analizele demografice din capitolele 3 și 5 converg către un diagnostic dominat de un dezechilibru structural profund, manifestat printr-un spor natural negativ cronic și un indice de îmbătrânire demografică supraunitar.

PROBLEMĂ CLARĂ: Comunitatea se confruntă cu un proces de "iarnă demografică", caracterizat prin incapacitatea de a asigura înlocuirea simplă a generațiilor și o presiune economică crescândă asupra unei populații active în scădere.

CONSECINȚĂ + IMPLICAȚIE PUG/RLU: Planificarea urbanistică trebuie să adopte o strategie de management inteligent al declinului. Aceasta implică:

1. Limitarea extinderii intravilanului la strictul necesar.
2. Prioritizarea investițiilor în regenerarea fondului construit din vetrele satelor.

3. Proiectarea unor reglementări care să favorizeze flexibilitatea fondului locativ și dezvoltarea de servicii adaptate unei populații îmbătrânite, în special în HECTA_CAROURILE centrale.

CONSTATARE FACTUALĂ: Structura economică, detaliată în capitolele 7, 8 și 12, este marcată de o dependență structurală de sectorul primar (1.661 ha teren agricol) și de piața muncii din Municipiul Drăgășani.

PROBLEMĂ CLARĂ: Lipsa de diversificare economică și oferta redusă de locuri de muncă locale generează o vulnerabilitate economică ridicată și limitează veniturile la bugetul local.

CONSECINȚĂ + IMPLICAȚIE PUG/RLU: PUG-ul trebuie să devină un instrument proactiv de dezvoltare economică. Aceasta presupune:

1. Delimitarea unor zone specifice pentru activități economice (ex: procesare viticolă, logistică agricolă) de-a lungul DN 67 B, cu un regim urbanistic stimulat.
2. Includerea în RLU a reglementărilor care încurajează funcțiunile mixte în vetrele satelor.
3. Fundamentarea unei strategii de agroturism prin protejarea peisajului viticol și definirea condițiilor de construire pentru pensiuni în HECTA_CAROURILE cu valoare peisagistică.

CONSTATARE FACTUALĂ: Calitatea locuirii, analizată în capitolul 10, este afectată de un decalaj semnificativ în accesul la infrastructura tehnico-edilitară de bază, în special la rețeaua de canalizare.

PROBLEMĂ CLARĂ: Existența unor disparități majore în standardul de viață și riscuri asociate pentru sănătatea publică și mediu, cauzate de poluarea pânzei freatice.

CONSECINȚĂ + IMPLICAȚIE PUG/RLU: PUG-ul trebuie să stabilească drept prioritate absolută reducerea acestui decalaj de infrastructură. Aceasta implică:

1. O planificare fazată a extinderii rețelelor de canalizare, corelată cu zonele dens locuite.
2. Includerea în RLU a unor prevederi tranzitorii stricte privind soluțiile individuale de colectare a apelor uzate.
3. Identificarea zonelor de intervenție prioritară (vetrele vechi ale satelor) și oferirea suportului de planificare pentru atragerea de fonduri destinate conectării gospodăriilor vulnerabile.

15. CONCLUZII ȘI RECOMANDĂRI PENTRU PUG

Acest capitol final transformă diagnosticul analitic într-un set de propuneri operaționale pentru Planul Urbanistic General (PUG), asigurând o legătură verificabilă de la analiză la decizie. Propunerile sunt structurate pe axele majore de intervenție ale unui PUG, traducând problemele identificate în soluții de zonificare, politici de locuire și dimensionare a echipamentelor publice, aliniind astfel planificarea teritorială cu realitățile socio-economice ale comunei Crețeni.

15.1. Recomandări pentru Zonificare și Utilizarea Terenului

CONSTATARE FACTUALĂ: Analizele anterioare (capitolele 2, 11, 13) au relevat un proces de declin demografic și îmbătrânire, caracteristic scenariului inerțial, concomitent cu o tendință de extindere a locuirii de-a lungul axelor rutiere (DN 67 B, DJ 677 A), cu o densitate redusă.

PROBLEMĂ CLARĂ: Extinderea necontrolată a intravilanului într-un context de stagnare sau scădere a populației este nesustenabilă, generând costuri ridicate pentru infrastructura edilitară și o utilizare inefficientă a terenului.

CONSECINȚĂ + IMPLICAȚIE PUG/RLU: PUG-ul trebuie să adopte o strategie de dezvoltare spațială prudentă, axată pe consolidarea vetrelor existente. Se recomandă limitarea strictă a extinderii intravilanului, aceasta fiind permisă condiționat, doar în perimetre compacte, adiacente zonelor deja construite. Aceste zone de extindere controlată trebuie concentrate în KILO_CAROURILE care asigură continuitatea țesutului urban. Regulamentul Local de Urbanism (RLU) va introduce indicatori urbanistici (POT, CUT) care să încurajeze o densitate rezonabilă în zonele centrale.

CONSTATARE FACTUALĂ: Structura economică (capitolele 7 și 8) este dominată de agricultură (1.661 ha) și de navetismul către Drăgășani.

PROBLEMĂ CLARĂ: Lipsa unor zone dedicate activităților economice non-agricole limitează crearea de locuri de muncă locale și perpetuează vulnerabilitatea economică.

CONSECINȚĂ + IMPLICAȚIE PUG/RLU: Este imperativă crearea unui cadru spațial pentru diversificare economică. Se recomandă delimitarea prin PUG a unor zone pentru activități productive și servicii de-a lungul DN 67 B. RLU va permite funcțiuni precum mici unități de producție nepoluantă, ateliere, depozitare produse agricole sau servicii pentru transportatori, cu

condiții stricte de protecție a mediului. Pentru a valorifica potențialul turistic viticol (capitolul 9), se recomandă definirea unor Unități Teritoriale de Referință (UTR) în zonele cu peisaj valoros, unde RLU să permită construcția de pensiuni și puncte de degustare, cu reglementări stricte privind arhitectura.

CONSTATARE FACTUALĂ: Teritoriul comunei se confruntă cu riscuri naturale, în special alunecări de teren și inundații (capitolul 1).

PROBLEMĂ CLARĂ: Dezvoltarea construcțiilor în zone de risc, fără măsuri de prevenție, poate duce la pierderi materiale și umane.

CONSECINȚĂ + IMPLICAȚIE PUG/RLU: PUG-ul va transpune obligatoriu în planșele de reglementări zonele de risc. RLU va institui un regim tehnic sever pentru acestea:

1. Pentru zonele cu risc de alunecări, se va interzice orice construcție nouă până la realizarea lucrărilor de stabilizare.
2. Pentru zonele cu risc de inundații, se vor stabili condiții stricte privind cota minimă de construire și tipul de fundație.
3. Se vor defini culoare de protecție de-a lungul pârâului Pesceana și afluenților săi, unde construcțiile vor fi interzise.

15.2. Politici de Locuire

CONSTATARE FACTUALĂ: Analiza gospodăriilor (capitolul 9) a relevat o scădere a dimensiunii medii a acestora și o îmbătrânire a fondului locativ.

PROBLEMĂ CLARĂ: Există o neconcordanță între structura fondului locativ (locuințe mari, unifamiliale) și cererea actuală (locuințe mai mici pentru tineri sau vârstnici).

CONSECINȚĂ + IMPLICAȚIE PUG/RLU: Se recomandă o politică de locuire axată pe flexibilizare. RLU va include reglementări care să permită divizarea locuințelor mari sau conversia anexelor în spații de locuit. Pentru noile zone rezidențiale, PUG va încuraja tipologii diversificate, precum locuințe cuplate sau mici imobile colective (P/P+1), în special în KILO_CAROUL din proximitatea centrului administrativ.

CONSTATARE FACTUALĂ: Calitatea condițiilor de locuire (capitolul 10) este precară pentru un segment al populației, multe locuințe neavând acces la instalații sanitare interioare și la rețeaua de canalizare.

PROBLEMĂ CLARĂ: Disparități sociale și riscuri pentru sănătatea publică, cauzate de poluarea pânzei freatice.

CONSECINȚĂ + IMPLICAȚIE PUG/RLU: Politica de locuire trebuie corelată cu strategia de extindere a infrastructurii. PUG va defini ca prioritate absolută extinderea rețelei de apă și canalizare. RLU va condiționa autorizarea construcțiilor noi de racordarea la rețele, acolo unde există. Pentru zonele fără acoperire, RLU va impune dotarea cu sisteme individuale performante de epurare. PUG va recomanda autorităților locale crearea de programe de sprijin pentru conectarea gospodăriilor vulnerabile, ținând HECTA_CAROURILE cu cea mai mare densitate de locuințe neconforme.

CONSTATARE FACTUALĂ: O parte din fondul locativ, în special în vetrele vechi ale satelor Crețeni și Mrenești, este degradat sau neutilizat (capitolele 9 și 11).

PROBLEMĂ CLARĂ: Pierderea de capital imobiliar, degradarea peisajului cultural și crearea unui sentiment de abandon.

CONSECINȚĂ + IMPLICAȚIE PUG/RLU: Este necesară o politică de regenerare a fondului construit. Se recomandă delimitarea în PUG a unor perimetre de regenerare urbană, unde RLU să introducă măsuri stimulative (bonus la POT/CUT pentru reabilitare). Se va încuraja reconversia caselor tradiționale în funcțiuni complementare (pensiuni, ateliere), cu condiția păstrării caracterului arhitectural specific.

15.3. Necesarul de Echipamente Publice

CONSTATARE FACTUALĂ: Structura pe vârste (capitolul 3) și proiecțiile demografice (capitolul 13) indică o îmbătrânire accentuată, cu un număr de copii în scădere (96 de elevi în 2021).

PROBLEMĂ CLARĂ: Rețeaua de echipamente publice existentă riscă să devină inadecvată, cu o subutilizare a infrastructurii școlare și o presiune crescândă pe serviciile medicale și sociale.

CONSECINȚĂ + IMPLICAȚIE PUG/RLU: Planificarea dotărilor trebuie adaptată. Pentru rețeaua școlară, PUG nu va propune extinderi, ci modernizarea spațiilor existente. RLU poate prevedea posibilitatea reconversiei funcționale a spațiilor excedentare în centre de formare continuă. Este imperativă planificarea de dotări pentru vârstnici: PUG trebuie să rezerve un teren în zona centrală a comunei pentru un centru de zi pentru seniori sau un centru socio-medical, cu accesibilitate maximă.

CONSTATARE FACTUALĂ: Comuna dispune de un patrimoniu valoros (Biserica de lemn "Sf. Voievozi", peisaj viticol), dar insuficient valorificat, iar oferta de spații pentru recreere este limitată.

PROBLEMĂ CLARĂ: O calitate redusă a vieții comunitare și o atractivitate scăzută a comunei, în special pentru tineri.

CONSECINȚĂ + IMPLICAȚIE PUG/RLU: Este necesară dezvoltarea rețelei de dotări culturale, sportive și de agrement. Se recomandă ca PUG-ul să prevadă:

- 1) Amenajarea unui parc central în satul Crețeni.
- 2) Crearea de trasee pietonale și de cicloturism care să conecteze punctele de interes.
- 3) Modernizarea bazei sportive. RLU va include norme privind procentul minim de spații verzi în noile dezvoltări și va proteja prin zonificare terenurile destinate acestor dotări.

15.4. Politici Demografice și Măsuri de Revitalizare

CONSTATARE FACTUALĂ: Diagnosticul sintetic (capitolul 14) confirmă că declinul demografic structural este principala vulnerabilitate a comunei.

PROBLEMĂ CLARĂ: Fără o intervenție coordonată, acest declin va duce la erodarea bazei economice și la o scădere a calității serviciilor.

CONSECINȚĂ + IMPLICAȚIE PUG/RLU: Politica urbanistică trebuie să devină un instrument de politică demografică. PUG va integra un set de măsuri de revitalizare, incluzând:

- 1) O politică de locuire activă (conform 15.2) care să faciliteze accesul tinerilor la o locuință.
- 2) O politică de dezvoltare economică (conform 15.1) care să creeze locuri de muncă.
- 3) O politică de creștere a calității vieții, prin dezvoltarea rețelei de dotări (15.3).

CONSTATARE FACTUALĂ: Navetismul intens către Drăgășani (capitolul 12) definește comuna ca parte a unei arii funcționale urbane. "Cauzalitatea cumulativă a migrației arată cum fiecare act de migrație alterează contextul social, făcând migrațiile viitoare mai probabile, în special în rândul tinerilor fără perspective locale." [p: Remus Gabriel Anghel, István Horváth, „Sociologia Migrației. Teorii și Studii de Caz Românești”, Polirom, 2009, p. 52].

PROBLEMĂ CLARĂ: O dezvoltare care ignoră această relație este nerealistă.

CONSECINȚĂ + IMPLICAȚIE PUG/RLU: PUG-ul trebuie să gestioneze inteligent funcția de "suburbie rurală". Aceasta înseamnă:

- 1) Îmbunătățirea infrastructurii de transport către Drăgășani, inclusiv propunerea de piste de biciclete de-a lungul DN 67 B.
- 2) Consolidarea centrului civic al comunei ca pol secundar de servicii. RLU va stimula concentrarea funcțiunilor comerciale și de servicii, creând un nucleu de vitalitate locală. Prin această dublă strategie, PUG poate transforma o vulnerabilitate (dependența de oraș) într-o oportunitate de dezvoltare echilibrată.